

Aštuntosios Dainų šventės dainininkų bendras vaizdas, liepos 2 d., Čikagoje. Septyniose estrados sekcijose dainavo 1,200 choristų. Jono Kuprio nuotr.

IRAKAS PRISIKELS IŠ DIKTATŪROS PELENŲ

Washington, DC, liepos 26 d. Irako ministras pirmininkas Nuri al-Maliki padėjo Jungtinėms Valstijoms už tai, kad nuvertė buvusį diktatorių Saddam Hussein, ir dėkaus "nauju Iraku, kuris kyla iš diktatūros pelenų".

Skaitydamas kreipimąsi į jungtinę JAV Kongreso sesiją, N.Maliki, kurio gebėjimu vadovauti kai kurie įstatymų leidėjai vis labiau abejoja, reiškė dėkingumą už toliau Irake liekančią JAV armiją.

"Dėkoju jums už ryžtą toliau padėti mums kovoje su teroristais, kamuojančiais Iraką, kuris stengiasi apginti gimstančią demokratiją ir savo žmones, siekiančius laisvės, demokratijos, žmogaus teisių ir įstatymų viršenybės", - Atstovų rūmų salėje susirinkusiems įstatymų leidėjams ir aukštiems asmenims sakė Irako vyriausybės vadovas.

Šalyje siaučiantį religinį

smurtą irakiečių vadovas apibūdino kaip dviejų islamų mūšį. "Tai kova tarp dviejų islamų, (to, kurio) kertiniai akmenys yra asmens laisvė ir teisės, bei terorizmo, besidangstančio netikru islamu, - kalbėjo jis. - Irakas yra priešakinėje šios kovos linijoje, ir istorija parodys, kad irakiečių aukos už laisvę nebuvo bergždžios".

Kalbėdamas apie raginimus greičiau išvesti amerikiečių karius, N.Maliki sakė, kad abiejų šalių ateitis neatsiejamai susijusi. "Mūsų ir jūsų šalies likimas susijęs. Irake leidus žlugti demokratijai ir triumfuoti terorui, karas su terorizmu niekur nebus laimėtas", - tvirtino jis.

Irako vyriausybės vadovo kreipimąsi buvo trumpam nutraukusi protestuotoja, raginusi išvesti iš Irako JAV karius, tačiau ją pačią netrukus išvedė iš rūmų salės.

ROMOJE NEDAVĖ LEIDIMO IZRAELIUI TĖSTI BOMBARDAVIMĄ

Roma, liepos 28 d. Jungtines Valstijas papiktino Izraelio teisingumo ministro pastaba, kad Romos konferencija davė Izraeliui leidimą tęsti Libano bombardavimą, pareiškė JAV valstybės departamento aukšto rango pareigūnas. "Bet kuris toks pareiškimas yra piktinantis", - sakė Valstybės departamento atstovas Adam Erelis.

"Jungtinės Valstijos deda visas pastangas, kad (ateitų) patvari ir ilgalaikė šio konflikto pabaiga", - sakė A.Erelis, kuris lydi JAV valstybės sekretorę Condoleezza Rice, atvykusią į Pietryčių Azijos valstybių asociacijos (ASEAN) regioninį forumą (ARF) Ma-

laizijoje.

JAV jautriai reaguoja į užuominas, kad Vašingtono sprendimas neparaginti tuoj pat paskelbti paliaubų, iš esmės reiškia leidimą Izraeliui tęsti puolimą prieš "Hezbollah" partizanus Pietų Libane, kur žūsta civiliai žmonės.

Libane per šį konfliktą žuvo mažiausiai 456 žmonės, daugiausia - civiliai gyventojai, o dar daugiau kaip 750 tūkst. gyventojų dėl Izraelio bombardavimo ir artilerijos ugnies turėjo palikti savo namus. Izraelis per kovos operacijas ir dėl jo teritorijos apšaudymo "Hezbollah" raketomis neteko 51 žmogaus, įskaitant 18 civilių gyventojų. Delfi

NAUJIEJI MINISTRAI JAU SPĖJO PAVARGTI

Vilnius, liepos 26 d. Įstatymai numato, kad darbą pakeitęs žmogus pusmetį apie atostogas gali nė nesvajoti, tačiau ką tik iškepti ministrai jau susikūrė naują privilegiją – atostogas nedirbant.

Ministrų atostogų klausimas buvo kone aktualiausias jau pirmajame naujosios Vyriausybės posėdyje. Iškart po jo premjeras Gediminas Kirklis prasarė – rugpjūtį kai kurių Vyriausybės posėdžių nebus. Mat nuo rugpjūčio vidurio atostogaus ir pats premjeras.

Šiuo metu jau atostogauja Vyriausybės senbuviai – aplinkos ministras Arūnas Kundrotas, žemės ūkio ministrė Kazimira Prunskienė bei finansų ministras Zigmantas Balčytis. Tiesa, Z.Balčyčiui poilsį gali apkartinti jo sūnui pateikti įtarimai dėl finansinių aferų, o K.Prunskienei – artėjanti sti-

RUSIJA PARDAVĖ VENESUELAI NAIKINTUVŲ

Rusija paskelbė pardavusi Venesuela 24 lėktuvus ir 53 sraigtasparnius, nors Jungtinės Valstijos ragino Maskvą nebeparduoti ginklų Venesuelos prezidentui, populistui Hugo Chavez.

Rusijos ginklų eksporto kompanijos vadovas, kuris kalbėjo tuo metu, kai H.Chavez Kremliuje susitiko su Rusijos prezidentu Vladimir Putin, sakė, kad šis susitarimas dėl lėktuvų buvo sudarytas pagal ilgalaikį ginklų pardavimo kontraktą su Venesuela paketa, vertą daugiau kaip 3 mlrd. JAV dolerių.

H.Chavez atvirai kritikuoja tai, ką vadina JAV imperializmu. Vašingtonas jį laiko pavojingu radikalių pažiūrų politiku ir ragino Rusiją iš naujo apsvarstyti ginklų pardavimą.

chinė sausra.

Iš senbuvų dirba tik socialinės apsaugos ir darbo ministrė Vilija Blinkėvičiūtė. Jos galvoje sukasi daugybė ambicingų planų – spręsti migracijos problemą, našlių pensijų klausimą, didinti valstybės remiamas pajamas bei minimalią mėnesio algą ir... dviejų savaičių atostogos rugpjūčio viduryje.

Jų pavyzdžiu pasekęs krašto apsaugos ministras Juozas Olekas – kuklesnis. Jis iš atostogų į darbą grįš ilsėjęs pusantros savaitės. Rugpjūčio mėnesį porą savaičių ketina atostogauti švietimo ir mokslo ministrė Roma Žakaitienė bei susisiekimo ministras Algirdas Butkevičius. Pastarasis, susipažinęs su ministerijai pavaldžiomis institucijomis bei Vyriausybės iškeltais tikslais, ketina ilsėtis mažiausiai dvi

savaites.

Ūkio ministras Vytautas Navickas tvirtino, kad jaučiasi darbingas, tačiau ir jis rugpjūčio mėnesį norėtų bent savaitėlei ištrūkti į Lietuvos pajūrį.

Apie atokvėpį svajoja ir užsienio reikalų ministras Petras Vaitiekūnas, tačiau linkęs paklusti premjero valiai. "Ministrų atostogos priklauso nuo premjero sprendimo, – sakė ministras. – Na, o nuotaika – kaip iš žvejybos tralerio persėdus į greitaeigį skuterį".

Tuo tarpu teisingumo ministras Petras Baguška tikino, kad entuziazmo dirbti nestokoja ir atostogas planuoja tik vėlyvą rudenį: "Kol kas dirbu net be poilsio dienų. Kol nesusipažinsiu su ministerija ir jai pavaldžiomis organizacijomis, atostogauti neisiu". Kultūros ministras Jonas Jučas taip pat atostogų neplanuoja. LGTIC

“DIRVOS” LEIDĖJŲ PRANEŠIMAS

Šiemet “Dirva” švenčia 91-sius leidybos metus. Be pertraukos, beveik šimtmeti DIRVAI vadovavo dešimt redaktorių, kartais laikina redakcinė valdyba, keitėsi redaktoriaus pareigos, keletą kartų keitėsi ir “Dirvos” vietovė (Clevelando miesto ribose).

“Dirva” taip pat patyrė ir skaudžių nelaimių: pražūtingas gaisras ir apiplėšimas sunaikino daug archyvinės medžiagos ir įrangos būtinos žinių rinkimui ir jų paruošimui spaudai. Numatomi ir netikėti redaktoriniai pasikeitimai, dėl mirties ar kitų priežasčių labai sumažėjęs bendradarbių ir prenumeratorių skaičius pareikalavo staigių, drąsių ir sumanių sprendimų. Tačiau ir šių sunkių išbandymų metu “Dirva” nenustojo ėjusi ir iki šiol nenuklydo nuo savo tikrojo tikslo – būti LIETUVIŲ TAUTINĖS MINTIES LAIKRAŠČIU. Bet leidybinės negalios vis stato naujas ir didesnes kliūtis šio tikslo siekimui...

Todėl pradedant 2006.08.15. laida “Dirva” išeis kas dvi savaites. Mūsų nuomone, tai yra būtina, bet laikina atsargumo priemonė šio savaitraščio išlikimui. Yra visai galimas dalykas, kad, aplinkybėms pagerėjus, netolimoje ateityje “Dirva” vėl galės pasirodyti kas savaitę.

Nuoširdžiai dėkojame visiems skaitytojams ir rėmėjams už prenumeratas, aukas ir dvasinę paramą šiuo laikinu pasikeitimu ir prisitaikymo laikotarpiu.

*Vilties draugijos valdyba,
“Dirvos” leidėjai*

ŽINIOS IŠ VILNIAUS

Kai kurie parlamentarai svarsto galimybę Lietuvoje įteisinti Kalėdų atostogas. Seimo sekretoriате įregistruotas šiauliečio Seimo nario Edvardo Žakario ir jo kolegос Algio Čapliko pasiūlymas pataisyti Darbo kodeksą taip, kad visi šalies gyventojai turėtų Kalėdų atostogas. Jos susidarytų iš dabar kodekse įteisintų laisvadienių, kai valstybinės ar religinės šventės dienos sutampa su šeštadieniais ir sekmadieniais. Kalėdų atostogos galėtų trukti savaitę, jeigu per metus susidarytų 4-5 su sekmadieniais ir šeštadieniais sutampančios valstybinių ir religinių švenčių dienos.

Garsėjantis itin nemandagiu elgesiu su moterimis miesto tarybos narys Vytautas Steponas Buterlevičius įžūliai elgėsi ir kelyje vairuodamas naują automobilį. Žinomas politikas vairuoja ne bet ką, o naujumu dar žvilgančią apvalainą kaip bandelę "Opel Meriva". Signalizuoti sankryžose priešais stovinčio automobilio vairuotojui vien už tai, kad jis nepajuda tą pačią akimirką, kai užsidega žalia šviesoforo šviesa, ir dar pro langą išvadinti jį žiopliu - mūsų šalyje, o ypač Panevėžyje, bemaž įprasta. Tačiau visi puikiai supranta, kad taip elgiasi tik neišauklėti ir itin įžūlūs vairuotojai. Paprastai tai būna jauni, neišprusę vyrai. Tačiau pažįstantieji V.S.Buterlevičių nesistebi, kad politikas galėjo taip karštakošiškai pasielgti.

Juozas Olekas iš sveikatos apsaugos ir partinių, politinių problemų kūriо turės pasinerti į krašto apsaugos reikalus. Naujuoju krašto apsaugos ministru tapęs socialdemokratas tvirtina nesibaiminantis šios srities, palyginti neblogai ją pažįstas, nes dirbant Seime teko vadovauti Lietuvos delegacijai NATO Parlamentinėje Asamblėjoje, susitikti ir bendrauti su ne vienu kariškiu ar karinės sistemos specialistu, domėti naujienomis šioje srityje. Keturioliktos Vyriausybės veidai: Krašto apsaugoje atsidūręs medikas jaučiasi komfortiškai.

Naujasis ministras pirmininkas Gediminas Kirkilas į savo komandą kviečiasi ir ne itin palankiai visuomenėje vertinamus asmenis. Premjero patarėja netrukus turėtų tapti buvusi Seimo narė, kaunietė Jūratė Juozaitienė, kuri prieš keletą metų liūdnai pagarsėjo nepagrįstai pagražindama savo oficialią biografiją. Ji skelbėsi suprojektavusi objektus, kurių autorystę priklauso kitiems. Nors komandą formuojantis premjeras teigia, kad tarp jo patarėjų bus įvairių politinių pažiūrų veikėjų, kol kas G.Kirkilą supa beveik vieni socialdemokratai.

Lietuvos Vyriausiasis administracinis teismas dar birželio 30 dieną nusprendė, kad Seimo pirmininkas Viktoras Muntianas viešai komentuojamas eksprezidento Rolando Pakso rėmėjo Jurij Borisov išsiuntimo iš Lietuvos bylą pažeidė Konstituciją ir Lietuvos teismų įstatymą, numatančius teismų ir teisėjų nepriklausomumą. Tačiau teisėjas į Vyriausiojo administracinio teismo raštinę atskirąją nutartį perdavė paskutinę įstatymų numatytą darbo dieną - 7-ąją. Raštinė ją gavo tik liepos 14 dieną. Seimo priimamąjį nutartis pasiekė liepos 17-ąją ir iškart buvo perduota Seimo vadovo sekretoriatui. Sekretoriato stalčiuje dokumentas dūlėjo iki liepos 19 dienos.

Lietuvos Valstybės tarnyboje yra beveik 5 tūkst. laisvų etatų, tačiau vakar Vyriausybė dar pagausino biurokratų armiją. Iš etatų didinimo reikalaujančių ministrų išgirdęs, kad naujos pareigybės bus skirtos ne centriniam Aplinkos ministerijos aparatui, G.Kirkilas pakeitė savo kritišką požiūrį į valdininkų gausinimo vają. "Jei sakote, kad etatai skirti ne centriniam aparatui, tai išimties tvarka pritarsime", - nusileido premjeras. Apskričių viršininkų administracijų teritorijų planavimo ir statybos valstybinės priežiūros departamentuose bus įkurtos 26 naujos pareigybės. Valstybinėje teritorijų planavimo ir statybos inspekcijoje prie Aplinkos ministerijos atsiras 15 naujų darbo vietų.

Iš 36 Lietuvos piliečių, Izraelio ir Libano konflikto pradžioje buvusių Libano teritorijoje, jau evakuoti 26. Lietuvos užsienio reikalų ministerijos Konsulinio departamento teigimu, dar viena Lietuvos pilietė liepos 25 dieną Prancūzijos laivu išvyko iš Libano, tačiau grįžti į Lietuvą ji kol kas neketina. Iš likusių Libane dešimties Lietuvos piliečių penki dėl išvykimo nėra apsisprendę ir kol kas lieka Libane. Libane taip pat lieka nepilnametis Lietuvos pilietis, gyvenantis su tėvu Libano piliečiu. Trys netoli Sirijos sienos gyvenantys piliečiai ketina savarankiškai išvykti į Siriją, dar vienas Lietuvos pilietis, nepatvirtintais duomenimis, vyksta į Turkiją. Į Lietuvą "Flylal" lėktuvu grįžo penki Lietuvos piliečiai, išvykę iš Libano liepos 24 dieną. Su jais kartu atvyko dar šeši asmenys, jų šeimos nariai (vaikai, kurių Lietuvos pilietybės dokumentai dar nesutvarkyti, ir sutuoktiniai). Šios Lietuvos piliečių šeimos (iš viso 11 žmonių) iš Libano buvo evakuotos Lenkijos laivu į Kiprą, iš Kipro liepos 25 dieną Vokietijos lėktuvu atvyko į Frankfurtą. **LGITIC**

Lietuvos Respublikos prezidentą Valdą Adamkų Dainų šventėje, Čikagoje, sutiko tūkstančių žmonių minia audringomis ovacijomis. **Jono Kuprio nuotr.**

Financial Times: VAKARAI PASIDAVĖ PUTIN POLITIKAI

Šis jausmas pažįstamas kiekvienam sėdėjusiam prie pokerio stalo. Rankoje laikote stiprias kortas, tačiau priešininkas plieninėmis akimis vis didina sumą. Galų gale jūsų nervai neišlaiko. Bet kai varžovas susišluoja pinigus, jūs širdies gilumoje žinote, kad jis blefavo.

Tik išdidumas verčia apsimesti, kad buvo ne taip, teigia *Financial Times* žurnalistas Philip Stephens.

Vladimir Putin – vadas, kuris laimi. Viršūnių susitikimu Peterburge Putin siekė atkurti Rusijos kaip supervalstybės statusą. Užduotį palengvino tai, kad jo kolegос iš Didžiojo aštuoneto numetė kortas ant stalo dar iki atvykdami į susitikimą. Viena vertus, Peterburgas liudija nelogišką G-8 prigimtį. Kita vertus, Rusijos prezidento sugebėjimą pasinaudoti tuo, ką užvis tiksliausiai būtų galima pavadinti naująja pasaulio netvarka.

Nesant nė mažiausio panašumo į sutarimą dėl padėties Artimuosiuose Rytuose, vadovai iš visų jėgų stengėsi uždangstyti plyšius popieriais. Rusijos atsisakymas kritikuoti Siriją ir Iraną dėl jų neabejotino vaidmens kurstant konfliktą Libane buvo lygiavertis supaprastintiems George W. Bush užkeikimams apie globalųjį karą su terorizmu. Kai Prancūzijos prezidentas Jacques Chirac pranešinėjo, kad G-8 vadovų pareiškimas ragina nutraukti ugnį, Bush patarėjai tvirtino absoliučiai priešingai. Kokį signalą tai siunčia kovojančioms pusėms? **Tęskite.**

Lygiai taip pat, kaip išsiskyrė Vakarų vadų požiūris į įvykius Artimuosiuose Rytuose, jie klydo interpretuodami Putin. Šiais metais kurį laiką atrodė, kad Vakarų demokratijos gali gauti bent kažką už jų dalyvavimą Peterburge. Net

sklido kalbos, kad Bush gali boikotuoti viršūnių susitikimą. Bet jos nieko nepaprašė, o šeiminkas dėl to tik pasišaipė.

Sėdėdamas šalia Bush Putin kandžiai įgėlė, kad nėra suinteresuotas importuoti į Rusiją irakietiško demokratijos modelio. Paklaustas apie korupciją Putin išsisuko įdūręs Blair. Argi nėra nagrinėjamas britų premjero vaidmuo partijos finansavimo tyrime?

Buvo manoma, kad diskusijų centre bus energetinis saugumas. Tačiau paaiškėjo, kad baigiamasis viršūnių susitikimo dokumentas tėra dar vienas greitosiomis sulipdytas kompromisas. Nafta ir dujos Rusijai yra svarbiausi grįžimo į pasaulinę areną instrumentai. Kitiems susitikimo dalyviams energija – deficitinė prekė. Tad kam pyktis su vienu iš didžiausių pasaulyje tiekėjų? Verčiau susitarti dėl kelių retoriškų banalybių.

Šia prasme Peterburgas tapo realiosios užsienio politikos atstovų triumfu. Jų argumentai maždaug tokie. Putinas atkūrė tvarką Rusijoje, o augančios energijos ištekliai kainos pripildė Kremliaus skrynias. Europa vis labiau priklauso nuo Rusijos dujų. JAV reikia Rusijos paramos Irano branduolinėms ambicijoms pažaboti. Tad ar verta pernelyg jaudintis dėl to, kad Rusija iš jaunos demokratijos slysta į autoritarinę kleptokratiją? Mano akimis tai yra realizmo pakeitimas kapituliacija, teigia autorius. Metų pradžioje Rusija sutrikdė dujų tiekimą Europai užsukusi čiaupus Ukrainai. Visuotinio pasipiktinimo fone Europos vyriausybės pareikalavo iš Rusijos užtikrinti patikimą tiekimą liberalizuojant savo energetinį ūkį. Putin atsakė. Europiečiai gūžtelėjo pečiais.

Iš tiesų realistinė politika Rusijos atžvilgiu privalėtų tu-

rėti du komponentus. **Pirmasis** – pripažinimas, kad Kremlius nesuinteresuotas stambiais sandoriais su Vakariais nei energijos, nei kokiose nors kitose srityse. Jis taip pat neturi noro "integruoti" Rusiją į Europą.

Putin Rusijos ambicijos didesnės. Ji ketina išnaudoti vėl atgautus turtus, kad maksimaliai sustiprintų savo įtaką pasaulyje. Pakeliui ji nusprendė atkurti savo įtaką vadinamajame artimajame užsienyje – Ukrainoje, Kaukaze ir Vidurinėje Azijoje.

Antruoju komponentu būtų supratimas, kad Putin daugeliu atvejų blefuoja. Nepaisant visos dabartinės savo sėkmės, Rusija yra smunkanti valstybė. Beveik visiška ekonomikos priklausomybė nuo naftos ir dujų primena sovietinės epochos pabaigą. Šalies gyventojų skaičius kasmet sumažėja po 500 tūkst., o darbingąją jų dalį kamuoja ligos ir alkoholizmas.

Tie, kurie gerai susipažinę su padėtimi Rusijos dujų sektoriuje, sako, kad tokios kompanijos, kaip valstybės monopolija "Gazprom", pūva iš vidaus. "Gazprom" pasibaisėtinai nenašus, technologiškai atsilikęs ir pajėgia vykdyti užsakyms tik spausdamas tiekėjus iš Centrinės Azijos. O dėl grasinimų nutraukti tiekimus į Europą, reikia pasakyti, kad "Gazprom" neturi kitų pirkėjų. Maskva taip pat neturi finansinių ir techninių galimybių įsivinti Sibire esančius milžiniškus mineralinius išteklius.

Trumpai tariant, Rusija neturi nė vieno XXI amžiaus supervalstybės bruožo. Jeigu kalbėtume pokerio terminais, šalies naftos ir dujų ištekliai Rusijos prezidentui duoda nebent porą septynakų. Bet Putin moka blefuoti – ir tai gana lengva, kai priešininkų nervai aiškiai neatlaiko žaidimo. **omni.lt**

LIETUVIŲ TAUTINĖS MINTIES LAIKRAŠTIS
THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER

DIRVA

TEL. (216) 531-8150

FAX. (216) 531-8428

E-mail: dirva@ix.netcom.com

P.O. BOX 19010 CLEVELAND, OHIO 44119-0010
19807 CHEROKEE AVENUE • CLEVELAND, OHIO • 44119

Leidžia Amerikos Lietuvių Spaudos ir Radijo Draugija “Viltis”, Inc.

Algirdas V. Matulionis, Pirmininkas / President

Vytautas Radžius, Redaktorius / Editor

DIRVA (UPS 157-580)

Postmaster: Send address changes to DIRVA
19807 Cherokee Ave. Cleveland, OH. 44119-0010

Periodicals postage paid at Cleveland, Ohio and additional mailing offices. Published weekly by American Lithuanian Press & Radio Assn. VILTIS, INC. - Subscription per year - \$55.00, first class - \$78. Single copy - \$1.00. Air mail overseas - \$130.00.

Prenumerata metams - \$55.00, pusei metų - \$40.00, pirma klase - \$78. Oro paštu į užsienį metams - \$130.00. Atskiuro numerio kaina - \$1.00. Straipsniai, pasirašyti pavarde, inicialais ar slapyvardžiu ne visada išreiškia redakcijos nuomonę. Nespausdinti straipsniai grąžinami, tik autoriui prašant. Už skelbimų turinį redakcija neatsako. Nepasirašytų rašinių nespausdiname.

ODĖ NAUJAJAI ŽEMEI

Mikalojus Konstantinas Čiurlionis 1910 metais rašė, kad “Ilgus amžius buvome prispausti politiškomis sąlygomis, o šiandien atgimimo dienose mūsų pačių nerangumas trukdo pasėkmingai dirbti, žūvame visokeriopų darbų mišinyje, ir ne sykį tiems, kurie nori veikti, karmo sparnus neįsitikėjimas... Ir ateis laikas, kai mūsų kompozitoriai atidarys tą užburtą viešpatiją, ir, semdami iš tų turtų įkvėpimą, atras širdyje seniai nejudintas stygas ir tuomet visi geriau suprasime save, nes bus tai tikra lietuvių tautos muzika. Ar greitai? Už šimto, dviejų, o gal ir trijų šimtų metų, jeigu tik nepailsime ir jeigu pasiseks mums sužadinti visuomenėje geresnės muzikos troškimus... Mūsų credo tai – mūsų seniausios dainos ir mūsų ateities muzika. Ir tuomet nebus mums skaudi teisybė, į akis pasakyta, eisime kits kitą gelbėdamies ir atminsime, jog lietuvio kompozitoriaus vienas tikslas – *Lietuvių muzika*”.

1956 m. liepos 1 d. įvyko JAV ir Kanados lietuvių Dainų šventė. Tada buvo nutarta, kad lietuvių dainų šventės vyks kas penkeri metai. Todėl antroji šventė įvyko 1961 m., o kitos šventės – 1966 m. ir 1971 m. Čikagoje. 1978 m. šventė buvo Toronte, Kanadoje, o 1983 ir 1991 metais vėl Čikagoje. Aštuntoji Dainų šventė įvyko 2006 m. liepos 2 d. – po 15 metų – vėl Čikagoje. Dalyvavo 52 chorai ir 1,200 dainininkų iš JAV, Kanados, Lietuvos ir Didžiosios Britanijos. Šios šventės šūkis – “*Atsiliepk daina!*”.

Kiekvienas savos kultūros parodymas yra geriausias būdas, kad Lietuva išliktų laisva. Dainų šventės yra viena reikšmingiausių priemonių kovoje su tautą žudančiu blogiu. Lietuviška daina žadina tautinį jausmą ir stiprina ryštą tautai turėti savo valstybę – sujungia mus visus į vieną chorą tautiniam ir valstybiniam darbui. Tai įrodė ir ši Aštuntoji dainų šventė. Tie, kurie atgaivino šią tradiciją ir organizavo, ir tie, kurie ją moraliai ir medžiaginiai rėmė, yra verti pagarbos ir padėkos. Ši Dainų šventė ilgam pasiliks mūsų mintyse – ji žadino labiau pamilti ne tik lietuviškąją liaudies dainą ir lietuvių kompozitorių kūrybą, bet taip pat kėlė ryštą ištvermingesniais išlaikyti visa, kas lietuviui miela ir brangu: kalbą, papročius, lietuviškąją kultūrą, dar stipriau įsijungiant į lietuvybės išlaikymo darbus.

Labai prasminga buvo šią dainų šventę baigti su Nijolės Kliorienės eilėmis “Giesmė naujajai žemei”, kurioje ir vyko visos mūsų dainų šventės. Ši žemė priėmė tūkstančius lietuvių, išvarytų iš savo Tėvynės. Tas kūrinys tiksliai aptariamas Aštuntosios Dainų šventės puošniame leidinyje. Kūrėja pirmame posmelyje pasako, kas mes esame ir iš kur atėjome – iš partizanų žemės ir Sibiro tremtinių. Antrajame – kad plačiam pasaulyje mes ieškujome namų ir klausinėjom sutiktų žmonių, ar girdi dainą mūsų vieversių. Po pirmojo ir antrojo posmelio kartojami žodžiai “*Ir ošė žalios pušys, ir mojo ažuolai: Kalbėkit apie laisvę, ir skriskit kaip arai*” – pavergtos Lietuvos išpareigojimas užsienio lietuviams skelbti pasauliui mūsų tautos nedalią. Trečiame posmelyje kūrinio atomazga – laisvųjų kraštas Amerika atsiliepia: “*Girdžiu aš dainą jūsų vieversių: Ir subangavo jūros, ir atsiliepė kalnai: Jūs kalbat apie laisvę ir skrendat kaip arai*”. Lietuvis – piligrimų žemėje. Gaila tik, kad kompozitorius Giedrius Svilainis nesuprato kūrinio ir jo muzika neatliepia tai dvasiai.

S. Tūbėnas

EUROPOS SĄJUNGA IR LIETUVYBĖ

Tiek kairieji, tiek dešinieji radikalai euroskeptikai Lietuvoje sutarė, kad Lietuvai jungtis į Europos Sąjungą (ES) nereikia. Kairieji jungimuisi priešinosi siekdami resovietizacijos, jungčių su Rytais, dešinieji norėjo atsitverti iš visų pusių. Kairieji Rytuose pavojų nematė, nes ten jau buvo, ten jiems buvo gera, dešinieji matė pavojus lietuvybei tiek Rytuose, tiek Vakaruose, todėl, nepasisakydami prieš NATO (tegul mus saugo), pasisakė prieš ES, o su Rytais siūlė bičiulystę, už kurią Rytai neva nesigvieš į Lietuvą.

Klydo tiek vieni, tiek kiti. Rytų "globą", "taikų sambūvį", valstybinių sutarčių laužymą Lietuva patiria nuo Ivano Žiauriojo laikų, todėl tuo kaimynu pasitikėti negalima. Dešiniams radikalams, jei jie iš tikrųjų nori išsaugoti lietuvybę, reikėtų įsisąmoninti, kad ją išsaugoti įmanoma ne per izoliaciją, o per lietuvybės puoselėjimą, tautos brangiausio turto – kultūros išsaugojimą, vadavimąsi iš moralinės ir tautinės mažakraujystės.

Yra procesai, kuriems priešintis neįmanoma. Jie yra gamtoje, yra visuomenės gyvenime. Klimato pasikeitimai, metų laikų kaita žmogaus valiai nepavaldūs; negalėjome išvengti ledynmečio, negalime atsitverti nuo rudens ar žiemos – turime ieškoti saugaus būsto, šilto drabužio. Kaip gamtoje susieta gyvūnija, augmenija, žemės turtai, taip visuomenės gyvenimą sieja tautų geografiija, istorija, kultūra, politika.

Atsiriboti nuo tų saitų neįmanoma, kaip neįmanoma atsiriboti nuo savo geografinės padėties, istorinio likimo bendrystės, etnokultūros. Kaip nespriešiname gamtos dėsniams, o juos pažinę taikome savo būčiai gerinti, taip, suvokę istorinių procesų esmę ir neišvengiamumą, juos galime panaudoti savo būčiai tvirtinti.

Iš istorinės patirties žinome, kad aukštesnės kultūros slinktis iš Vakarų buvo neišvengiama, kad krikščioniškoji kultūra turėjo keisti pagoniškąją, kad Lietuvos krikštas padėjo išvengti Prūsų likimo, o pati krikščionybė tapo dorovės, rašto ir visų menų mokykla, per ją tapome europietiška tauta ir valstybe; geografiškai Europoje buvom iki krikščionybės, istoriją, kultūrą, politiką susiejom su krikštu. Sovietinė okupacija geležine uždanga buvo atskyrusi Lietuvą nuo Europos, tačiau nei Lietuva Europos, nei Europa Lietuvos neatsisakė, todėl priešinimasis Europos istorinei ir politinei raidai būtų prilygęs priešinimuisi anuometiniam krikštui. Nesijungdama į ES, Lietuva, žinoma, jokio spaudimo nebūtų patyrusi, tačiau pasilikdama Europos šalikelėje ir būtų likusi Europos socialine ir ekonomine šalikele civilizuotai akiai paganyti ar necivilizuotai gerklei praryti. Nesispyrioti, o pozityviai veikti todėl – vienintelis kelias.

Mažosios valstybės nėra taip silpnos kaip mažos, o didžiosios – nėra tokios galingos kaip didelės, todėl, kas

jaučia gresiantį pavojų lietuvybei iš ES, ne protestais, ne ES niekinimu, o veiksmais, nukreiptais į tautos sielos – laisvės, pagrindo – teisės ir didžiausio turto kultūros išsaugojimą bei puoselėjimą, gali paveikti ES taip, kad Lietuva joje taptų garbinga tauta ir galinga valstybe. Kai vienas intelektualas paklausė rašytojo, Lietuvos ambasados sekretoriaus Brazilijoje Petro Babicko (1903 – 1991), kiek yra lietuvių visame pasaulyje, jis atsakė: "Keturi penki milijonai". Pašnekovas ištarė: "Hm ... Jie nieko negalės padaryti, per maža ...". Rašytojas iškilmingai atsakęs: "Taip, keli milijonai lietuvių, žinoma, nieko negali pakeisti pasauly, palyginus su šimtais milijonų kitų tautų, tačiau pasaulį gali pakeisti vienas lietuvis". Kas galėtų paneigti, kad taip neatsitiko 1990 metais?..

Daugelį dar baido žodis "sąjunga", kadangi kokią "splotila navieki velikaja Rusj" (sutelkė amžiams didžioji Rusia) jau turėjome. Tačiau ES į anąją jokio panašumo neturi, joje "vyresniojo brolio" nėra, sąjungą kuria ne viena kokia valstybė, o didelės ir mažos valstybės lygiateisiais pagrindais. Globalizmo ar kosmopolitizmo pavojų šioje sąjungoje taip pat nėra, nes kiekvienos suverenios valstybės etnokultūros, tautinės savimonės, kalbos dalykai lieka jos valioje. Jos valioje lieka tautos teisė, laisvė, kultūra, taigi – ir lietuvybė.

Algimantas Zolubas

EUROPOS ŽMOGAUS TEISMO SMŪGIS RUSIJAI

Europos Žmogaus teisių teismo sprendimu, Rusija yra atsakinga už čečeno dingimą ir numanomą žūtį, praneša *BBC*. 25 metų Chadži-Murat Jandijev dingo po to, kai 1999 metais Čečėnijoje jį sulaukė Rusijos ginkluotosios pajėgos.

Šią bylą inicijavo jaunuolio motina Fatima Bazorkina, kuri 2000 metais per televiziją pamatė, kaip rusų karininkas nurodė jos sūnų sušaudyti.

F. Bazorkina kreipėsi į teismą, kaltindama Rusiją, kad ši nepajėgė tinkamai ištirti šios bylos. Rusija savo ruožtu pareiškė, kad jokio oficialaus nurodymo nužudyti Ch.-M. Jandijev nebuvo ir kad nėra jokio patikimo įrodymo, kad jis tikrai miręs.

Tačiau teisėjų įsitikinimu, reikia daryti prielaidą, kad čečėnas vis dėlto yra miręs ir kad už tai atsakinga būtų Rusija. Tai pirmoji teismo nagrinėta tokio pobūdžio byla nuo pat Čečėnijos karo pradžios.

Kaip teigė *BBC* korespondentė Maskvoje Emma Simpson, šis sprendimas gali būti be galo svarbus precedentas dar apie 200 skundų, kurie laukia savo procesų.

Sprendimas buvo paskelbtas oficialiame Strasbūre įsikūrusio teismo tinklalapyje. Jame teigiama, kad septynių teisėjų kabinetas F. Bazorkinos byloje prieš Rusiją vienbalsiai nusprendė, kad:

1. Buvo pažeistas 2-asis Europos Žmogaus teisių konvencijos straipsnis (teisė į gyvybę) Ch.-M. Jandijev dingimo atžvilgiu;

2. Buvo pažeistas 2-asis Europos Žmogaus teisių konvencijos straipsnis dėl nesugebėjimo atlikti veiksmingą aplinkybių, kuriomis Ch.-M. Jandijev dingo, tyrimą;

3. Nebuvo pažeistas 3-asis Europos Žmogaus teisių konvencijos straipsnis (nežmoniško ar žeminančio elgesio uždraudimas) nesugebėjimo apsaugoti Ch.-M. Jandijev nuo

netinkamo elgesio atžvilgiu;

4. Buvo pažeistas 3-asis Europos Žmogaus teisių konvencijos straipsnis F. Bazorkinos atžvilgiu;

5. Buvo pažeistas 5-asis Europos Žmogaus teisių konvencijos straipsnis (teisė į laisvę ir saugumą) Ch.-M. Jandijev sulaikymo atžvilgiu;

6. Buvo pažeistas 13-asis Europos Žmogaus teisių konvencijos straipsnis (teisė į veiksmingą gydymą) F. Bazorkinos teisių pažeidimo pagal 2 (teisė į gyvybę) ir 3 (nežmoniško ar žeminančio elgesio uždraudimas) straipsnius atžvilgiu;

Teismas skyrė išmokėti F. Bazorkinai 35 tūkst. eurų žalos atlyginimo ir 12,241 eurą teismo išlaidų, tačiau nurodė tiksliai, kas tiksliai turėtų sumokėti šias sumas. *Delfi*

Vienas iš šių grupuotės "Hezbollah" vadovų - Nur Shalhov - žuvo Izraelio lėktuvui Libane apšaudžius automobilį.

Lietuvos Valstybės vadovas Valdas Adamkus liepos 18 d. dalyvavo Lietuvos Respublikos 14-tosios Vyriausybės narių priesaikos ceremonijoje. www.president.lt

SIŪLOMA PRADĖTI TYRIMĄ SEIME

Vilnius, liepos 27 d. (ELTA). Seimo Antikorupcijos komisijos narys Rimantas Dagys kreipėsi į vidaus reikalų ministrą Raimondą Šukį, susirūpinęs pastaruoju metu aiškėjančiais faktais apie Darbo partijos atstovų galimą neskaidrų pareigūnų įdarbinimą ministerijose.

Tėvynės sąjungos frakcijos narys R. Dagys taip pat pažymi, kad išaiškėję skandalingi atvejai verti specialaus tyrimo Seime.

Parlamentaro nuomone, tokie poelgiai nedaro garbės aukštas pareigas užimantiems pareigūnams ir diskredituoja valstybės tarnybos institutą.

Seimo narys, susiklosčius tokiai situacijai, prašo vidaus reikalų ministrą R. Šukį pateikti ekspremjero Algirdo Brazausko ir laikinai premjero pareigas ėjusio Zigmanto Balčyčio valdymo metu į vals-

tybės tarnybą bei ministerijoms pavaldžias institucijas priimtų darbuotojų sąrašą.

Tai jau nebe pirmas politikų susirūpinimas dėl saviškių įdarbinimų. Seimo Liberalų sąjūdžio frakcijos seniūno pavaduotojas Algis Kašėta kreipėsi į ministrą pirmininką Gediminą Kirkilą, prašydamas ištirti, kiek dėl Vyriausybės pasikeitimo postus praradusių politikų spėjo pasirūpinti savo ateitimi.

Tokį parlamentaro kreipimąsi paskatino žiniasklaidoje pasirodžiusi informacija, jog iš pareigų atleidžiamas Alytaus apskrities viršininko pavaduotojas, Darbo partijos narys Arturas Juškauskas laimėjo savo paties paskelbtą viešąjį konkursą į Varėnos rajono viešosios įstaigos Valkininkų vaikų sanatorijos "Pušėlė" direktoriaus pareigas.

A. Kašėta prašo inicijuoti

patikrinimą, ar birželio ir liepos mėnesiais apskričių administracijų bei laikinosios Vyriausybės skelbti konkursai vienoms ar kitoms pareigybėms atitiko įstatymų numatytą tvarką.

Dėl "darbiečių" bandymų įdarbinti saviškius ne kartą yra pareiškęs susirūpinimą ir Seimo Tėvynės sąjungos frakcijos seniūnės pavaduotojas Jurgis Razma, primena ELTA. Tokių bandymų jis yra įžvelgęs buvusio ūkio ministro Kęstučio Daukšio veiksmuose. Buvęs kultūros ministras "darbietis" Vladimiras Prudnikovas į atsakingą postą dar spėjo pasodinti Darbo partijos proteguojamą Žilviną Kalecką, buvęs sveikatos apsaugos ministras Žilvinas Padaiga į Sveikatos apsaugos ministerijos sekretoriaus vietą irgi spėjo pasodinti partijos bičiulį, taip pat "darbietį" Mindaugą Plieskį.

virtualizuoti ir kaupti Vilniuje, tuo užsiimti planuoja Istorinės atminties akademija", - forumo tikslus komentavo Vilniaus universiteto Tarptautinių santykių ir politikos mokslų instituto direktorius R.Lopata.

Planuojama suburti visus Gediminaičių dinastijos palikuonis 2009 metais Vilniuje minėti Lietuvos tūkstantmetį.

Forumo įkūrimo dekretą, be A.Bumblauskos, R.Lopatos, S.Sanguškos, pasirašė žymūs Ukrainos istorikai Feliks Šabuldo bei Hienadzij Sahanovič.

LGITIC

GIMTADIENIS MASKVOJE

Teisės saugos akiratin patekusios Darbo partijos (DP) laikinoji vadovė Loretą Graužinienę praėjusią savaitę buvo nuvykusi į Maskvą, kur susitiko su Rusijoje jau ilgiau nei du mėnesius tūnančiu buvusiu šios partijos vadovu Viktoru Uspaskichu.

Paklausta, koku tikslu vyko į Maskvą, L. Graužinienė iš pradžių teigė vykusi pailsėti. "Sesija baigėsi, tai išvažiavau pailsėti".

Klausiamą, kaip ilsėjosi tebedama vieną dieną Maskvoje, L. Graužinienė patikslino, jog kelionė buvusi "kultūrinio pobūdžio". Galiausiai laikinoji DP vadovė pripažino Maskvoje susitikusi su V. Uspaskichu.

"Aplankiau kultūrinį renginį, žinoma, buvau susitikusi ir su Viktoru. Susitikome, pabendraavome, be abejo, buvo apie ką pakalbėti. Pasveikinau jį ir su gimtadieniu", - teigė L. Graužinienė.

Jokių konkretesnių pokalbio su V. Uspaskichu detalių L. Graužinienė neatskleidė, taip pat neįvardijo ir "kultūrinio renginio" Maskvoje, kuriame dalyvavo.

Darbo partijos įkūrėjas V. Uspaskichas jau ilgiau nei du mėnesius negrįžta iš Rusijos. Birželio pabaigoje, DP pateikus įtarimus kaip juridiniam asmeniui, jis nusprendė atsisakyti iš DP pirmininko posto. L. Graužinienė savo ruožtu jau yra paskelbusi, jog žada kandidatuoti į DP pirmininkės postą.

Laikinoji DP vadovė nese-

niai buvo priversta pasitraukti iš DP frakcijos Seime seniūnės pareigų daugiau nei pusei frakcijos narių pareiškus nepasitikėjimą ja.

Generalinės prokuratūros pareigūnai, tiriantys DP finansinę veiklą, prisipažino niekaip negalintys susisiekti su V. Uspaskichu. Tokį jo elgesį prokurorai vertina kaip slapytymąsi nuo teisės saugos. Neoficialiomis žiniomis, prokurorai yra aptikę DP "juodąją buhalteriją", kurioje atsispindi nelegalūs mokėjimai ne tik šios partijos nariams, bet esą ir kai kurių kitų partijų parlamentarams.

Tirdami DP finansinę veiklą, prokurorai kaip įtariamuosius apklausė kai kuriuos DP narius, atliko kratas partijos būstinėje, V. Uspaskicho namuose, paėmė kompiuterius. Liudytojų parodymus davė keletas Darbo partijos parlamentarų, tarp jų - laikinoji partijos vadė L. Graužinienė, Seimo pirmininkas, nuo DP atskilusios Pilietinės demokratijos partijos vadovas Viktoras Muntianas.

Darbo partija įtariama neteisingų duomenų apie pajamas, pelną ir turtą pateikimu, siekiant išvengti mokesčių, bei apgaulingu apskaitos tvarkymu.

Už tai juridiniam asmeniui gali būti skiriama bauda, gali būti taikomas veiklos apribojimas arba veiklos sustabdyimas. Sankcijos partijos gali būti taikomos ir pateikus įtarimus baudžiamojoje byloje.

LGITIC

VILNIUJE, LUKIŠKIŲ AIKŠTĖJE – SIMBOLIS "LAISVĖ"

Posėdžiavusi Istorinės raidos įprasminimo Vilniaus mieste priemonių plano parengimo ir jo įgyvendinimo priežiūros komisija pritarė Lukiškių aikštės suplanavimo ir simbolio "Laisvė" sukūrimo architektūrinio meninio konkurso sąlygoms, pranešė Vilniaus miesto savivaldybės administracija.

Konkurso sąlygos bus pateiktos LR kultūros ministerijai, o vėliau – pateiktos svarstyti Vilniaus miesto savivaldybės tarybai. Planuojama, kad Lukiškių aikštės suplanavimo ir simbolio "Laisvė" sukūrimo architektūrinis meninis konkursas bus paskelbtas dar šiemet.

Svarstant šį klausimą Komisijoje buvo aptartas Vilniaus vietinės rinktinės apygardos prašymas pastatyti Nežinomo kareivio kapo paminklą. Lukiškių aikštė – viena iš prašomų vietų tokiam paminklui pastatyti. Posėdžio dalyviai mano, kad organizuojant Lukiškių aikštės konkursą būtų svarbu sudaryti ir visuomeninę komi-

siją, kurį apibendrintų visuomenės gautus pasiūlymus ir įvertintų idėjas dėl Lukiškių aikštės atnaujinimo ir paminklo statybos.

Komisijos posėdyje taip pat nutarta atnaujinti istorinės raidos Vilniaus mieste strategijos rengimą. Tokia strategija nubrėžtų aiškią istorinių asmenybių ir faktų atminimo įamžinimo politiką Vilniaus mieste. Tai ypač svarbu artėjant "Vilnius – Europos kultūros sostinė 2009" renginiams.

Ukrainos ambasadorius Lietuvoje kreipėsi į sostinės merą prašydamas leisti Vilniuje pastatyti paminklą garsiam Ukrainos poetui ir dailininkui T. Šeivenkai. Komisija, svarstydama šį klausimą, pažymėjo, kad Vilnius – daugiatautis, daugiakultūrinis miestas, kuriame gausu įvairioms tautoms svarbių atminimo ženklų, tai didina miesto reikšmę regione. Komisijos narių nuomone, galėtų būti įkurta bendra Ukrainos ir Lietuvos atstovų darbo grupė. **LGITIC**

LIETUVOS IR UKRAINOS ISTORINĖS ATMINTIES FORUMAS

Ukrainoje viešintys istorikas Alfredas Bumblauskas, politologas Raimundas Lopata ir Lietuvos didikų Gediminaičių palikuonis Saulius Sanguška kartu su kolegomis iš Ukrainos Kijeve liepos 27 d. įsteigė Lietuvos - Ukrainos atminties forumą.

Pagrindinis forumo tikslas, anot iniciatorių, sukurti virtualųjį Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės archyvą Vilniuje.

"Kai kalbame apie senesnius ryšius tarp Lietuvos ir Ukrainos, susidaro įspūdis, jog teatsimenamė Maironį Kijevo universitetuose. O vis dėlto turėjome ištisą epochą bendros istorijos, kai gyvenome toje pačioje Lietuvos Didžiojoje Kunigaikštijoje", - sakė Vilniaus universiteto Istorijos fakulteto prodekanas Alfredas Bumblauskas.

Anot jo, svarbu atkurti tai,

kas buvo užmiršta, ne tik tam, kad būtų užpildyti istorijos vadovėlių puslapiai, o tam, kad būtų sukurta istorinė atmintis.

"Juk be įvairiomis pozicijomis paremtos atminties, neįsivaizduojami demokratinų visuomenių pamatai", - svarstė istorikas.

"Kurdami šį forumą, bandom išmokyti gyventi su gyvais LDK istorijos paminklais. Ukrainoje tas taip pat labai jaučiama. Ieškoma būdų visą LDK archyvinę medžiagą

PRENUMERUOKITE DIRVĄ

**METAMS - \$55,
PUSEI METŲ - \$40,
PIRMA KLAUSE - \$78,
ORO PAŠTU Į UŽSIENĮ
METAMS - \$130.00**

PRIEKAIŠTAUJAMA MEDININKŲ BYLOS TYRĖJAMS

Vilnius, liepos 27 d. (ELTA). Europos Parlamento narys Vytautas Landsbergis priekaištauja Medininkų žudynių bylos tyrėjams dėl neveiklumo ir perspėja, kad septynių Lietuvos policijos ir muitinės pareigūnų nužudymo byla netrukus bus nutraukta dėl senaties termino taip nenubaudus kaltųjų.

Tuometinis Aukščiausiosios Tarybos-Atkuriamojo Seimo pirmininkas išplatintame pareiškime pabrėžia, kad penkiolika metų po Medininkų žudynių stovime bemaž nepajudėję teisingumo link.

"Lietuvos prokurorai krapštosi net nepritaikydami reikiamų straipsnių, o vyriausybės tarsi patenkintos, kad nereikia "gadinti santykių". Turėjome juk savo rankose Sergej Parfionov, teroristiškai siautėjusį Lietuvos-Latvijos pasienyje, tačiau paleidome, lyg mūsų pareigūnų sužalojimai ir postų deginimai - ne nusikaltimas", - piktinasi V. Landsbergis.

Jam nesuprantama, kodėl buvo paleistas Igor Gorban, kurį vienintelis išlikęs gyvas muitininkas Tomas Šernas atpažino kaip Medininkų užpuoliką ir žudiką.

"Generalinė prokuratūra nutarė nusiplauti rankas, paprašė teismo leidimo, kažkurie teisėjai pritarė. Gal kada paaiškės, kas įtakojo, kad tokia tarptautinė rezonansinė byla nepasiektų teismo nei tada, nei ligi šiol", - rašoma pareiškime.

Buvęs valstybės vadovas primena, kad ir dėl 1941 m. Rainių žudynių, ir 1991-ųjų

kruvino sausio kalta svetima kariuomenė, siautėjusi ne savo, bet mūsų žemėje.

"Adresas žinomas, dabar tai SSRS tęsėja Rusija, bet politiškai ir teisiškai lyg nesuvoktas, neįvardytas nei Lietuvos valstybės užpuolimas, nei karo nusikaltimas. Žmogžudystė, ir tartum tiek", - apgalvestauja V. Landsbergis.

Žmogžudystę Medininkuose įvykdė ginkluotas Lietuvos priešas, tąkart įsibrovęs iš Latvijos ir bendradarbiavęs su sėbrais teroristais Vilniuje. Suimtieji arba paimtieji į nelaisvę Lietuvos kariškiai ir kiti pareigūnai buvo nužudyti tuo pačiu būdu, kaip 1940 m. Katinėje sovietų NKVD, paties Stalino nurodymu, išžudė lenkus karo belaisvius (tarp jų būta ir lietuvių). Dabartiniai sovietai neigia, kad tai karo nusikaltimas, bet mes neturim būti sovietai, pabrėžia europarlamentaras.

V. Landsbergis įsitikinęs, jog Lietuvos valstybė dar gali ir turėtų parodyti, kad nuoširdžiai, atkakliai siekia teisingumo ir turi savigarbos. Arba tepadeda būgštaujančiai valstybei jos visuomeninės organizacijos, kurios bent jau albumą apie Medininkų žudynes galėtų išleisti užsienio kalbomis, taip pat rusų.

ELTA primena, kad 1991-ųjų liepos 31-osios rytą Medininkų pasienio poste buvo nužudyti Mindaugas Balavakas, Juozas Janonis, Algimantas Juozakas, Algirdas Kazlauskas, Antanas Musteikis, Stanislovas Orlavičius ir Ričardas Rabavičius.

RŪMUS KETINAMA IŠPIRKTI TAUTOS NAMAMS

Vilnius, liepos 26 d. (ELTA). Siekdama skatinti lietuvių tautinę savigarbą ir pagarbą tautos patriarchų idėjai, Vilniaus miesto taryba sieks rūmuose ant Tauro kalno įsteigti Tautos namus su įrengta klasikinės muzikos sale.

Šiam tikslui įgyvendinti sostinės savivaldybė dabartinius Profesinių sąjungų rūmus ketina išpirkti iš dabartinių savininkų UAB "Hermis fondų valdymas" ir UAB "VIPC Vilnius". Vilniaus miesto taryba taip pat nutarė kreiptis į Vyriausybę dėl bendro darbo įgyvendinant šį projektą.

Dar XX amžiaus pradžioje įžymūs šalies veikėjai, tarp kurių buvo Mikalojus Konstantinas Čiurlionis ir Jonas Basanavičius, iškėlė idėją ant Tauro kalno įkurdinti visos Lietuvos kultūros centrą - Tautos namus. Šiuos planus sugriovė

1914 metais prasidėjęs Pirmasis pasaulinis karas - dingo šiam tikslui skirti pinigai, nors sklypas jau buvo nupirktas.

"Džiaugiuosi, kad Vilniaus miestas pasiryžo įgyvendinti Lietuvos nepriklausomybės patriarchų idėją išskirtinėje sostinės vietoje įkurti Tautos namus. Rūmai ant Tauro kalno turėtų tapti Tautos namais su kartu įrengta klasikinės muzikos sale", - sakė Vilniaus meras Artūras Zuokas.

Tarybos narius palaikyti tokį sprendimą ragino ir posėdyje dalyvavęs žinomas architektas, Tautos namų idėjos rėmėjas Algimantas Nasvytis. Pasak jo, kultūros centrai kitose Europos šalyse jau senokai veikia ir yra populiarūs. Pagrindinis Tautos namų akcentas būtų koncertų salė - ji pagal visus reikalavimus tiktų simfoninės muzikos atlikėjams.

Loreta Ušackienė ir ambasadorius Vygaudas Ušackas sveikina Aštuntosios Dainų šventės meno vadovę ir dirigentę Ritą Kliorienę.

Jono Kuprio nuotr.

T. ŠERNAS – MEDININKŲ LIUDYTOJAS

Vilnius, liepos 26 d. (ELTA). Vilniaus evangelikų liuteronų bažnyčioje pristatyta žurnalistės Aurelijos Arlauskienės knyga "Tomas Šernas: vakar buvo rytas" - pirmasis išsamus dokumentinis ir kartu publicistiškai įtaigus pasakojimas apie muitinės darbuotoją, vienintelį išlikusį po žudynių muitinės poste prie Medininkų, žuvusius muitininkus ir jų artimuosius, tuometinę politinę aplinką.

1991 metų liepos 31 dieną sovietų omonininkai Medininkuose nužudė Lietuvos policijos ir muitinės pareigūnus - Mindaugą Balavaką, Juozą Janonį, Algimantą Juozaką, Algirdą Kazlauską, Antaną Musteikį, Stanislovą Orlavičių, Ričardą Rabavičių.

Pasak T. Šerno, tragiškas Medininkų įvykis mūsų patriotų krauju simboliškai nubrėžė Europos Sąjungos sieną. Iš to meto įvykių atstumo žvelgiant į mūsų šalies gyvenimą aišku, kad žmonių aukos ant

Lietuvos laisvės aukuro nebuvo sudėtos veltui, knygos sutiktuose sakė jis.

A. Arlauskienės knygoje "Tomas Šernas: vakar buvo rytas" nestandartišku jaudinančiu pasakojimu autentiškai atkurtas ir svarbiausias įvykis, ir jo politinė bei teisinė aplinka, ir gyvenimo aplinkybės, ir žmonės.

Autorės akiratyje - T. Šernas, jį išugdžiusi šeima, garsieji Šernų giminės pirmtakai ir palikuonys, žuvę T. Šerno bendražygiai, jų šeimos.

"Per dvidešimt penkerius žurnalistinio darbo metus nebuvau sutikusi žmogaus, kuris negalią vadintų... dovana, - sako autorė. - Todėl knietėjo giliau pažvelgti į tą, kuriam rytojus turėjo baigtis vakar".

Knygoje atskleista Tomo ir Rasos meilės istorija, sunkus ir daug jėgų reikalaujantis gydymas, pastangos prisikelti visaverčiam gyvenimui ištraukus į evangelikų liuteronų veiklą. Antroje knygos dalyje - paties

T. Šerno esė.

Savo užrašuose T. Šernas prisimena, kad šaltą 1991 metų žiemą po sausio 13-osios "protingi" žmonės į pasienio vagonėlius nesiveržė. Pasienio ir muitinės pareigūnai turėjo būti neginkluoti, kad pasauliui galėtume pademonstruoti mūsų siekių civilizuotumą ir taikingumą.

"2003-ųjų vasarą labai aiškiai supratau, kad būti invalidu yra našta gyvenime, bet būti Medininkų liudytoju - dviguba našta. Nes tampi pavojingu liudytoju", - teigia T. Šernas.

Knygos "Tomas Šernas: vakar buvo rytas" pristatyme dalyvavo Medininkų tragedijos liudytojas T. Šernas su šeima, Medininkų aukų artimieji, premjeras Gediminas Kirkilas, europarlamentaras Vytautas Landsbergis, pirmasis Muitinės departamento generalinis direktorius Valerijonas Valickas.

Knygos ištraukas skaitė žuvusiojo S. Orlavičiaus sūnus Justinas ir skaitovas Juozas Šalcauskas, fortepijonu skambino T. Šerno duktė Gertrūda.

MOKO IR PADEDA PAŽINTI LIETUVĄ

Vilnius, liepos 26 d. (ELTA). Lietuvos aukštosios mokyklos vasarą suteikia kitakalbiamis galimybę studijuoti lietuvių kalbą ir susipažinti su šalies istorija, paveldu.

Vilniaus universiteto (VU) kalbos kursų užsieniečiams administratorės Linos Blauzdavičiūtės teigimu, tokie kursai čia rengiami jau nuo 1972 metų.

rūmų bei sklypo prie Seimo rūmų visuomeninės kultūrinės paskirties išsaugojimo, nes čia stovi bei gali būti statomi Lietuvos Respublikai reikšmingi pastatai, kurie gali reprezentuoti Vilnių kaip šalies sostinę ir regiono centrą.

Be to, rengiamame Vilniaus miesto bendrajame plane numatyta sklypo ant Tauro kalno visuomeninė paskirtis, o tai neleistų šioje vietoje atsirasti jokiems komerciniams ar gyvenamiesiems objektams.

Kitakalbiamis universitetas siūlo kursus pažengusiems ir pradedantiems.

Šiomet VU kursus lankė beveik 40 studentų. Jauniausias studentas buvo 16 metų, vyriausias - 66 metų.

Paskaitos pažengusiems vyksta lietuvių kalba, o pradedantiems mokytis lietuvių kalbos - anglų.

Kauno Vytauto Didžiojo universiteto (VDU) jau 7 metus siūlomos kursas šiemet pasirinko daugiau nei 60 besidominčiųjų lietuvių kalba. Iš 31 pasaulio šalies susirinkusiems užsieniečiams taip pat pasiūlyta mokytis pagal savo lietuvių kalbos mokėjimo lygį.

Klaipėdos universitete vasaros kursai rengiami jau 5 metus. Šiomet šiuos kursus lankė 14 studentų. Kursų organizatorė J. Derukaitė pabrėžia, kad tokie kursai padeda populiarinti ne tik universitetą, bet ir Lietuvą.

Keturiasdešimt trečiojo “Dirvos” novelės konkurso vertinimo komisijos AKTAS

2006 m. liepos mėn. antrąją dieną “Dirvos” novelės konkurso jury komisijos nariai: rašytoja Audra Kubiliūtė Daulienė, slavistikos, baltistikos daktaras, rašytojas Giedrius Subačius, ir pirmininkė – rašytoja Eglė Juodvalkė baigė konkurso svarstymus, kurie iš dalies vyko kompiuterio pagalba.

Pratęsus konkurso laiką iki 2005 m. gruodžio mėn 29 dienos buvo gauta septynių autorių penkiolika novelių. Pirmininkei sunkiai susirgus, vertinimo komisijos svarstymai nutrūko nuo sausio iki balandžio mėnesių ir baigėsi tik liepą.

Po ilgesnių pasitarimų komisijos nariai pasiekė vieningą nuomonę. Filisterio neolituano Simo Kašelio palikimu įsteigto “Dirvos” novelės konkurso pirmoji 500 dolerių premija šiemet paskirta novelei, pavadintai “Don Chozė – Veronikos Juozelis”, ir pasirašytai Petronės slapyvardžiu. Atplėšus vokelį, paaiškėjo, kad novelės autorė **Gražina Tumienė**, gyvenanti Vilniuje, Lietuvoje.

Antrąją, 300 dolerių premiją, laimėjo Valerijos Ventos slapyvardžiu pasirašyta novelė “Šešios dėkavojimo dienos”. Atplėšus vokelį, paaiškėjo, kad autorės vardas ir pavardė yra **Valerija Lėgaudienė**, gyvenanti Naujoje Akmenėje, Lietuvoje.

*Audra Kubiliūtė Daulienė, narė
Giedrius Subačius, narys
Eglė Juodvalkė, pirmininkė*

“Dirvos” novelės konkurse paskirta pirmoji premija

DON CHOZĖ – VERONIKOS JUOZELIS

Gražina Tumienė

Novelė pagal anykštėno, Antano Vienuolio amžininko, pasakojimą

Sunku pamiršti Kaikarių samdinę Veroniką, nelaimingą paskenduolę, kurią plačiai aprašė Antanas Vienuolis Žukauskas, mūsų garbingas anykštėnas. Tegul jam būna lengva tėviškės žemelė! Juk jis vienintelis tada suprato varguolės širdies skausmą ir užjautė ją, tiek nuoskaudų patyrusią, visų paniekintą ir netgi tikro tėvo atstumtą dukterį. Tuo tarpu šios nelaimės kaltininkas Juozelis nusigavo Amerikon ir dėjosi, lyg niekas jo nesietų su Veronika. Jis neprisimindavo jos ir vengdavo ištarti šį vardą.

Aš esmi jo bičiulis, gerai pažinojau jį ir galiu tamstoms ši bei tą papasakoti. Jaunystėje abu podraug bernavome, tik jis Šepečių sodžiuje, o aš netoli esančiuose Bukonyse. Su Juozeliu kartu dainavome ir šokom vakaruškose, ir vienam laive plaukėme Brazilijon, laimės ieškoti. Ir paskui pasitaikydavo progų susitikti, nors įsikūrėme ne vienoje vietoje. Seniai po velėna guli Juozelis, tik aš nukaršęs vis dar krutu ir, senobiškai tariant, minavoju anas dienas.

Imsiu porinti iš pradžių. Tais atmintiniais metais mes, keli kaimo bėdžiai, gavome “šipkartės”. Įpusėjo vasario mėnuo. Kaip šiandien regiu, siautėjo pūga. Taip pustė ir snigo, kad nesimatė nei dangaus, nei žemės. Iš anksto buvome susitarę tą dieną išvykti, tai kaipgi atidėsi kelionę, kai jau viskas su-ruošta ir išleistuvės iškeltos. Anksti rytą susirinko kaimynai ir giminės mūsų išlydėti. Sku-

bėjome, nes ėmė baimė, kad “šipkartės” nežūtų. Tada sveikas dingęs, bernauk kaip bernavęs. Mes augom penki broliai ir trys seserys, o žemės tik pusvalakis. Kur gi dėtis tokiai šeimynai? O Juza, taip kaime vadinome Veronikos Juozelį, buvo našlaitis. Žiemą, kai vienas šeimininkas atleidžia, o kitas dar nepasamdo, jis glausdavosi, kas tik jį priimdavo. Iš artimesnių giminių jis turėjo tik dėdę, bet ten jo ne su pyragais laukdavo.

Jeigu ne Juza, gal būtume dar vieną dieną laukę giedresnio oro. Bet jis atsibastė iš vakaro ir primygtinai spyrėsi:

- Važiuojam ir gana!

Po pusryčių tėvas pakinkė arklius, sukrovė mantą į roges, bet vis dar stoviniuojam ant tėviškės žemės, klausomės linkėjimų. Tik staiga per sniego maršką išnyra ir atpūškuoja Veronika, uždususi, vos žodį ištaria ir su ašaromis sako:

- Juzuk, sakei, kad šjryt pas mane užėisi. Ir akis pražiūrėjau laukdama. Va, tau šaliką numezgiau.

Apvyniojo jam kaklą, apsikabino ir verkia kaip mažas vaikas. Jis kažką sako, šnabžda jai ausin. Mes suvirtom į roges. Arkliai trūkčioja, nerimsta. Vėjas teškia sniegą į akis. Tėvui išipyko žiūrėti į Veronikos glamones, ir jis suriko:

- Ką čia beprimyluosi. Reikėjo vakar bučiuotis. Jei ne, mes Juzą paliekam.

Tas atstūmė Veroniką ir puolė į roges, Tėvas paragino

Po Aštuntosios Dainų šventės vadovai buvo pagerbti tautinėmis juostomis. Nuotraukoje Devintosios Dainų šventės rengėjai Toronte – Algirdas Vaičiūnas, būsimoji meno vadovė Dalia Viskontienė, Kanados krašto Lietuvių Bendruomenės pirm. Rūta Žilinskienė ir Aštuntosios Dainų šventės rengimo komiteto pirm. dr. Audrius Polikaitis ir meno vadovė Rita Čyvaitė-Kliorienė. *Jono Kuprio nuotr.*

arklius. O ji bėga pavymui ir šaukia:

- Juzuk! Juzuk!

Greit gryčia ir visas sodžius dingio sūkuriuose. Besikapsnodami per pusnis nuklydom iš kelio. Vos spėjom į traukinį. Nuriedėjom pajūrin, o ten baisus drėblius.

Dvi paras supomės ant vandens kol išplaukėm. Tokių bėglių kaip mes prisirinko pilnas laivas. Leido pasižvalgyti po miestą, klampinėjom uoste, tik Juza kaip įlindo kajutėn, taip kojos neiškėlė. Baisiai bijojo, kad bent jo nepaliktų.

Plaukėm Pietų Amerikon. Ten fermeriai samdė darbininkus miškams, vadinamoms džunglėms, kirsti. Kelionė truko ilgai. Orai pasikeitė. Nusivilkom prasčiokų sermėgas ir vaikščiojom po denį pusnuogiai. Kai persėdom okeano laivan, netrukom patekti į šilumos platybes.

Labai atkuto Juza. Nusipirko trumpikes ir poniškus marškinius, pasidarė nepanašus į kaimietį. Jis ir šiaip buvo gražiai nuaugęs vyras, bet ir didelis dabita. Jau laive susimetė draugystėn su šilutiške Uršule. Buvo dar įsivėlęs kitan nuotykin. Smulkmena, bet pasakysiu.

Keleiviai iš neturėjimo ką veikti prisigalvodavo visokių pramogų. Kas ne kas, o Juza jau neliks nuošaly. Bešokdamas, besilinksmindamas susimirkėjo su užsieniete, tokia pat emigrante olande. Žinia gi, susikalbėti nemoka tik ženklaais. Jiems taip gestikuliuojant, šmūkšt įsimaišė tos olandės vyras ir tēkšt Juzai antausį. Po to dvi dienas įraudęs vaikščiojo, o mes erzinom:

- Kaip tave, Juzuk, olandė suviliojo?

Šiaip būdavo, jeigu niekur nieko nėra ir pasigendi Juzos, žinok, jis rymo deny ant tvorėlės ir žiūri vandenin. Apie ką jis

galvodavo, nenumanau. Būdavo įbes žvilgsnį į verpetus, kur iš po motoro kunkulais veržiasi, ir spokso valandų valandas. Kitąsyk šauki, kalbini – negirdi.

Artėjom jau prie Brazilijos krantų. Pakilo baisi vėtra. Dangus giedras, saulė šviečia, o vėjas kvapą gniaužia. Vandenyas pasišiaušė, putoja ir nubalo, tarjums kas pieną ten būtų paliejęs. Bet oras šiltas. Vienmarškiniam nė kiek nešalta.

Žiūriu, Juza, apsimituriavęs Veronikos šaliku, lipa viršutiniam deniu.

- Bene sušalai? – prakalbinau.

Kažką suniurnėjo, nenugirdau.

- Gal baiminiesi, kad vėjas ausų neperpūstų? – paklausiau. Nieko neatsakė.

- Gražus daikčiukas, - patempiau už šaliko ir, rodėsi, pati Veronika atsidūrė tarp mūsų.

Jos rankdarbis taip gyvai priminė saviškius, paliktą sodžių ir gimtąsias apylinkes, kad net graudulys apėmė. Beveik mėnuo nieko kita nesimatė – vien tik vanduo. Buvo taip ilgu žemės.

- Kažin, kaip ten Šepečiuose? Tikriausiai jau pavasaris. Varnėnai parsiskrido. Moteris atidarė langus, neša duknas vėdinti. Tavo Veronika žlugtą velėja, o mano motušė žąsis jau gano, - atsidusau.

- Kas mums iš to? Mes ten nenulėksim ir nieko nepamatysim, - numojo Juza ranka.

Abu stovim pagairėje. Man rūpi kalbinti, bet matau Juza be nuotaikos. Burbtels žodį ir tyli. Kaime būdavo, jeigu jam užminsi Veroniką, tuoj lyg ant mielių kyla: pokštus krečia, patenkintas juokauja. Kad jis sparną apie ją rėžė ir lydėjo iš vakaruškų, visi žinojom. Taigi ir tada, nieko nenutuokdamas, jam vis Veroniką priminiau, norėjau pralinksminti, o jis,

matyt, dėl to tik širdo. Smurgsojo smurgsojo ir nei iš šio, nei iš to, lamy lamy nuo kaklo šaliką, atkišo man ir sako:

- Pasiimk, jei nori.

- Kaipgi galiu imti tavo Veronikos dovaną? – atatupstas atsitraukiau.

- Nenori? Tai va! – apsuko ratu ir sviedė šaliką aukštyn.

Tas išsikedeno ir krisdamas užkliuvo už borto, bet vėjas jį nuplėšė ir tēškė vandenynan. Bangos bemat jį prarijo.

- Juza, kas gi tau užėjo? – nustebau.

- Karšta. Saulė kepina. Kur ji dėsi? – pasakė ir nuėjo sau.

Nežinau dėl to, ar dėl ko kitto, Juza pradėjo manęs vengti. Buvom sutarę dirbti pas vieną fermerį, bet krante jis persisamdė į šachtas, ir mes išsiskyrėme.

Amerikoje tarp ateivių įsigalėjo toks paprotys: pavasarį ir rudenį visiems iš vieno krašto kilusiems lietuviams susieiti draugėn. Baisiai laukdavom tų dienų. Įdomi būdavo ir mažiau sia žinutė iš gimtinės. Kas ką besakytų, jeigu tik apie Lietuvą, klausydavomės ausis ištempę. Garsiai skaitydavome iš giminių ar pažįstamų gautus laiškus. Net draugų draugai ir giminių giminės darydavosi kaip savi.

Į pirmą ir į antrą tokių susibūrimą Juza neatvyko. Sklido gandai, kad jis ruošiasi kelti vestuves su minėta šilutiške Uršule. Bet jiedu neapsivedė.

Man dar prieš Naujuosius Metus sesuo parašė apie Veronikos žūtį ir skurdžias jos laido tuves. Labai rūpėjo sutikti Juzą ir pasižiūrėti, kaip jis išgyvena šią netektį? Jau turėjau užsidirbęs šiek tiek pinigų, tad vieną sekmadienį neištvėręs sėdau į traukinį ir nudundėjau aplankyti žemiečio. Pataikiau į didžiules iškilmes. Šventė sužieduotuvės. Juza buvo tik ką persikėlęs gyventi į būsimą uošvį, (Nukelta į 9 d.)

Amerikos Lietuvių Tautinės sąjungos Čikagos skyriaus suruoštoje gegužinėje liepos 16 d. Iš k.: Vanda Mažeikienė, Vaclovas Mažeika, Matilda Marcinkienė, ALTS Čikagos skyriaus pirm. Jonas Variakojis, Irena Dirdienė ir Petras Buchas.

Jūratės Variakojienės nuotr.

LOS ANGELES, CA

BIRŽELIO TRĖMIMŲ MINĖJIMAS

Lietuvos Respublikos garbės generalinio konsulo Vytauto Čekanausko kalba Los Angeles mieste, 2006 m. birželio d.

Lietuvos istorijoje nėra buvę kruvinesnio dešimtmečio, kaip kad 1940 – 1953 laikotarpis, kada Lietuva buvo užvaldyta Hitlerio ir Stalino. Tame laikotarpyje vyko deportacijos, masinės žudynės ir kalinimai koncentracijos stovyklose. Aukomis tapo ne vien Lietuvos, bet ir viso Pabaltijo gyventojai.

Šiandieną vėl su skausmu širdyse atsukame laikrodį, grįžtame į anuos laikus ir prisimename, kaip tos žiaurybės išsivystė.

Spėliojama įvairiai: vieni sako, kad 1941-mųjų metų ištremimais buvo tiesioginė Nacių – Sovietų draugystės sutarties 1939 m. rugpjūčio 8-tą išplauka. Kita nuomonė – Stalino gilus nepasitikėjimas pabaltiečiais ir viltis, kad trėmimų sutrenkti Estijos, Latvijos ir Lietuvos gyventojai lengviau pasiduos sovietinei diktatūrai. Yra ir tokia nuomonė, kad Stalino planams Sovietų sąjungą sumoderninti pramonėje pritrūko darbo jėgos ir kad tam tikslui jis įkūrė gulagus - ištremtųjų stovyklas. Sakoma, kad 1953-siais, Stalino mirties metais, gulaguose priskaityta 3 milijonai kalinių.

Nežiūrint, kurie spėliojimai yra teisingesni, Sovietų dokumentai įrodo, kad deportacijų planai buvo pradėti dar Baltijos kraštus neužėmus. Po Kremliaus organizuoto Lietuvos delegacijos priėmimo, kur buvo pasirašyta abipusio nepuolimo sutartis, kitą dieną, 1939 m. spalio 11-tą, krašto saugumo komisaro pavaduotojas Ivan Serov pasirašė tą lemiantį dokumentą Nr.001223, kuriame smulkiai nurodyta, kaip pravest ištėmimus tų pa-

baltiečių, kurie numatomi esą nepatikimi Sovietų sąjungai.

1940 m. liepos 7-tą, trim savaitėm praėjus po Sovietų okupacijos, Krašto apsaugos departamento direktoriaus pavaduotojas patvirtino planą, pavadintą “Paruošiamasis planas likvidavimui įtakingų asmenų, kurie priklauso priešvalstybinėms partijoms Lietuvoje. Ši likvidavimo operacija turėjo būti pradėta pravesti visoje Lietuvoje 1940 m. liepos 11 ir 12 dienomis. Dėl griežtų saugumo priežasčių tik 14 asmenų, suskirstyti į keturias grupes, buvo paskirti sudaryti sąrašus tų, kurie bus areštuoti. Kelias dienas vėliau, liepos 16-tą, Vidaus Reikalų ministras parašė laišką valstybės prezidentui, prašydamas jo sutikimo “dėl krašto saugumo” deportuoti iš Lietuvos teritorijos šiuos pavojingus asmenis ir apgyvendinti Sovietų sąjungoj – buvusį ministrų pirmininką Merkį ir Užsienio reikalų ministrų Urbšį bei jų šeimas.

Po poros savaitžių, rugpjūčio 3-čią, kai Lietuvos prijungimas prie Sovietų Sąjungos tapo “oficialiu”, pradėjo veikti Sovietų baudžiamasis kodeksas, pagal kurį kiekvieno politiniai kaltinamo asmens giminės ir artimieji taip pat gali būti baudžiami. Pagal tokį įstatymą beveik visi Lietuvos gyventojai galėjo būti NKVD kaltinami, deportuojami, kalinami, žudomi. 1940 m. spalį ir lapkritį Sovietai, padedami vietinių kolaborantų, pagal Krašto apsaugos komisaro atstovo Ivan Serov nurodymus, paruošė deportuojamų sąrašus ir planus. Planų atlikėjas – Lietuvos vidaus reikalų komisaras Aleksandras Guzevičius. Nurodymai buvo atpažinti ir sudaryti sąrašus “visų priešsovietinių elementų”, kurie gali pakenkti Lietuvos komunistų ir rusinimui. Baigtuose sąrašuose buvo apie 320,000 lietuvių, visuomenėje priklausančių

įvairioms profesijoms ir padėtim.

Gegužės 31-mą NKGB komisaras Markulov Maskvoje davė įsakymą pagal tą paruoštą sąrašą pradėti trėmimus, kurie ir prasidėjo 1941 m. birželio 14-15 naktimis.

Pagal buvusių okupuotos Lietuvos pareigūnų paliūdimus, Kremlius reikalavo, kad 700,000 žmonių būtų ištremta iš Lietuvos. Tai buvo ketvirta visų gyventojų dalis. Būtų taip ir įvykę, jei kilęs karas birželio 22-rą nebūtų Kremliaus planus sutrukęs. Bet per tas dvi naktis daugiau nei 34,000 lietuvių buvo ištremti iš Lietuvos. Apie 16,000 atsidūrė Altajų, 6,000 Sibire, kiti Kozelijoje, Ukrainoj, Baltarusijoje, iš kur buvo išblaškyti po šiaurinę Rusiją ir Aziją. Kiti 12,000 buvo uždaryti kalėjimuose – tikri išvežtųjų skaičiai nėra žinomi.

Tuoj po nepriklausomybės atstatymo 1990 metais Lietuvos Aukščiausioji Taryba išleido atstatymo (reabilitavimo) įstatymą, kuriuo būtų išteisinami tie, kurie buvo Sovietų neteisėtai kaltinti politiniais nusikaltimais. Tai buvo pirmas mažas žingsnis

CICERO, IL

CICERIEČIŲ SEKMADIENIO POPIETĖ

Kadangi priešpaskutinis liepos sekmadienis buvo gana vėsus, tai vėl kiek didesnis mūsų tautiečių būrys atėjo į lietuviškas pamaldas Cicero (IL). Jas, kaip ir visada Šv. Antano bažnyčioje, laikė kun. dr. Kęstutis Trimakas, o mišių metu giedojo muzikės Vilmos Meilutytės vadovaujamas choras. Daugiau lietuvių parapijiečių susirinko ir į tradicinę “kavutę” bei diskusijas po pamaldų.

Čia, didžiausias dėmesys buvo parodytas Lietuvai. Programos vedėjas dr. Petras Kisieličius pradžioje pristatė iš tėvynės atvykusį jauną vyrą – kaunietį Benediktą Kabašinską, o vėliau – iš atostogų Lietuvoje grįžusį Mindaugą Bauką.

Pirmasis - tai 20-metis Kauno technologijos universiteto studentas, atvykęs į Ameriką praleisti vasarą. Benediktas sakė, jog šiame krašte vieši pirmą kartą, taip pat pirmą kartą teko skristi ir lėktuvu. Svečias pasipasakojo,

ištaisyti skriaudas, vykdytas Sovietų okupanto per daugelį metų.

Metai bėga, atsiminimai pradeda išdilt. Naujos kartos žiūri kitaip į gyvenimą. Bet viena yra neužmirštamai įdiegta į lietuvių sielą – žaizdos, kurias padarė Sovietų okupacija niekuomet neužgis. Birželio Keturiolikta visuomet liks didelio skausmo, bet ir vilties diena. Skausmo ir gailesčio dėl prarastų gyvybių ir suardytų gyvenimų, o vilties, kad tai niekuomet nepasikartos.

Tragedijos vienija žmones, pasaulinės skerdynės – holokaustas turėtų vieninti tautas.

(Laisvas vertimas iš anglų kalbos. R.S.)

kad yra “Opus Dei” organizacijos narys, kuri pastaruoju metu susilaukė nemažai dėmesio po to, kai buvo pradėtas rodyti filmas “Da Vinčio kodas”. Kaip žinome, Vatikano prelatūros “Opus Dei” Lietuvoje padėjo įkurti čikagietis akių gydytojas dr. Linas Sidrys su žmona.

Kiek plačiau apie Lietuvoje patirtus išpūdžius pakalbėjo ten 19 dienų praleidęs JAV LB Cicero apylinkės pirmininkas M. Baukus. Jis važinėjo po Lietuvą kartu su savo žmona Olimpija, pabuvo Dzūkijoje, kelioms dienoms buvo apsištosęs Druskininkuose – mieste, kuris abiem padarė gerą išpūdį. Beveik vis keliaudavo į skirtingas vietas, todėl turėjo progą daug ką pamatyti.

Be to, popietės metu buvo pristatytas ir senosios kartos lietuvių veikėjas, buvęs garsus krepšininkas ir treneris, kuris dabar labiau rūpinasi Šv. Antano parapija – Robert (Bob) Luksta. Visiems buvo smagu jį matyti jau gerokai sustiprėjusį po keletos operacijų.

Edvardas Šulaitis

NEW YORK, NY

Liepos 23 d., įvyko tradicinė Putnamo seselių gegužinė Putnam, CT. Buvo labai daug žmonių, ypatingai jaunimo ir jaunų šeimų. Neringos stovyklavietės programa buvo puiki, kaip ir visuomet, ir jaunimas labai gražiai pasirodė. Buvo daug prekių, gintarinių darbų, lietuviškos duonos, uogienių, ir visi galėjo pabendrauti ir skaniai pavalgyti.

LB Manhattan apylinkės pirmininkei ir Tautos fondo valdybos narei Laimai Šileikytei-Hood Valstybės dieną Lietuvoje prezidentas Valdas Adamkus, “Už nuopelnus Lietuvai” įteiktė Riterio Kryžiaus ordiną.

Dr. Giedrė Kumpikas

ALTS gegužinės svečiai, iš k.: kun. Vytautas Grigaravičius, Kauno Kristaus Prisikėlimo parapijos klebonas, atvykęs į Čikagą, Jūratė Variakojienė, Jonas Variakojis, prel. Ignas Urbonas, kun. Jaunius Kelpšas ir Algimantas Kezys.

Irenos Dirdienės nuotr.

LIETUVA IR PASAULIS

Lietuvos ministras pirmininkas Gediminas Kirkilas ragina Lenkiją prisijungti prie kartu su Latvija ir Estija ketinamos statyti naujos atominės elektrinės projekto. Jis patikino šios šalies premjerą Jaroslaw Kaczynski, kad logiška naujos atominės elektrinės projekto dalis galėtų būti Lietuvos ir Lenkijos elektros jungties statyba. O įgyvendinus šios jungties projektą Lenkija galėtų dalį elektros energijos parduoti Lietuvoje. Susitikime G. Kirkilas pabrėžė, kad Lietuva labai suinteresuota Lietuvos ir Lenkijos elektros tilto projekto įgyvendinimu.

Lietuvos Karinių oro pajėgų Aviacijos bazė Zokniuose atsikratė dar vieno priminimo apie sovietmetį - nuo betoninio postamento nukeltas styrojęs sovietinio bombonešio korpusas. Kaip sakė Aviacijos bazės viršininkas pulkininkas leitenantas Audronis Navickas, nukeltas prie orlaivių remonto dirbtuvių beveik 20 metų stūksojęs taktinio bombonešio "Su-7" fiuzeliažas. Maždaug 4,7 tonos sveriantis lėktuvo korpusas be variklio ir vidaus įrangos tikriausiai buvo perduotas Aviacijos muziejui Aleksote, Kaune. Betoninis postamentas bus nugriautas. Sovietmečiu Šiaulių oro uoste Zokniuose buvo įsikūrusi viena didžiausių Sovietų Sąjungoje karinių oro pajėgų bazių, kurioje buvo dislokuoti naikintuvų "MiG-27" ir "MiG-29" pulkai, elektroninės žvalgybos įranga aprūpinti transporto lėktuvai "An-12" bei atakos lėktuvų-bombonešių "Su-24" remonto bazė. Aerodromas buvo numatytas kaip atsarginė nutūpimo aikštelė daugkartiniams erdvėlaiviams "Buran".

Zokniuose dislokuoti turimi transporto lėktuvai "An-26", "L-410", lengvieji atakos lėktuvai "L-39 Albatros", sraigtasparniai "Mi-8". Nuo 2004 metų kovo pabaigos Zokniuose dislokuoti NATO sąjungininkų ekspediciniai naikintuvų daliniai, saugantys Baltijos šalių oro erdvę. Zoknių aviacijos bazė NATO dokumentuose nurodyta kaip "šerdinis aerodromas", kuriam numatytos esminės užduotys perdislokuojant Aljanso karius ir krovinius.

Lenkijoje vėl gali būti atidėta magistralės "Via Baltica" statyba ir nežinia, ar ją padės paspartinti ministro pirmininko Gedimino Kirkilo vizitas. Lenkijos žalieji kartu su dienraščiu *Gazeta Wyborcza* surengė pilietinio protesto akciją prieš nesenai priimtą aplinkosaugos ministro sprendimą leisti dar rugpjūtį pradėti magistralę modernizuojančios Augustavo apylankos estakados statybą. Žalieji reikalauja keisti magistralės trasą, teigdami, kad ji gali pakenkti unikaliai šio Lenkijos kampelio gamtai ir surinko per 56 tūkstančius parašų po kreipimusi į prezidentą. Protestuotojų argumentams Lech Kachinski pritarė.

Ekologai sako, kad pusantro km estakada nuniokos unikalią Rospudos upės slėnio gamtą ir tikisi, kad jų protestą parems Europos Komisija. Lenkijos prezidentas L. Kachinski teigė, kad nors trasos pakeitimui reikės papildomų išlaidų, jis esąs už gamtos apsaugą. Dar praėjusią savaitę Lenkijos transporto ministras Jež Polaček įtikinėjo, kad trasa nebus keičiama, nes estakados projekte atsižvelgta į aplinkosaugos reikalavimus, o ieškoti naujų sprendimų jau nėra nei laiko, nei lėšų. Per keturiolika metų – tiek laiko vyksta pasirengimas apylankos statybai – šioje trasoje žuvo beveik 700 žmonių. Per metus per Augustavą pravažiuoja milijonas vilkikų. Modernizuoti kelią reikalauja ir vietos gyventojai, kurie šiemet jau šešis kartus kelio blokadomis stabdė eismą.

Klaipėdoje - Maskvos slaptųjų tarnybų ausys. Klaipėdietį verslininką Pilietinės demokratijos partijos (PDP) prezidiumo narį Pranciškų Jurgutį užgulė įtarimai. Jo globojamas fondas siejamas su Rusijos slaptosiomis tarnybomis, siekiančiomis daryti įtaką ir Lietuvoje. Rusijos iniciatyva įkurto tarptautinio paramos fondo "Euroregionas Livonija-Baltija" steigėjai jau pagarsėjo triukšmingomis akcijomis, nukreiptomis prieš Ignalinos atominės elektrinės (IAE) panaudoto kuro, kitų radioaktyviųjų atliekų saugyklų statybas. Neseniai šio prieštaringai vertinamo fondo padalinys atsirado ir Lietuvoje. Jį įsteigė P.Jurgutis, kuris yra bendrovės "Klaipėdos hidrotechnika" valdybos pirmininkas ir savininkas.

Kai kurių šaltinių žiniomis, pirmiausia Pskove įsteigtas Rusijos prezidento Vladimir Putin administracijos globojamas tarptautinis fondas "Euroregionas Livonija-Baltija" jau turi atstovybes Estijoje, Latvijoje, Baltarusijoje, Karaliaučiaus srityje. Šis fondas oficialiai deklaruoja kilnius siekius - aktyvinti Baltijos šalių, Karaliaučiaus srities, Baltarusijos, Ukrainos verslo ryšius, kultūrinį bendradarbiavimą. Viena pirmųjų Lietuvoje pradėjusio veikti fondo akcijų buvo skirta asociacijai "Černobylis" paremti. Žarstyti žarijas černobyliečių rankomis, regis, siekia Rusijos prezidento administracijos viešųjų ryšių tarnyba, kuriai vadovauja Modest Kolerov. Jis jau paskelbė planą į Kaliningrado (Karaliaučiaus) sritį perkelti apie 6 mln. išeivių iš Rusijos ir Baltijos šalių.

LGITIC

Lietuvos prezidentas Valdas Adamkus ir ponios Alma Adamkienė liepos 4 d., karalienės kvietimu, susitiko su D. Britanijos karaliumi Elžbieta II, Edinburgo pilyje.

www.president.lt

SIENA SU BALTARUSIJA SAUGI

Siena su Baltarusija yra pakankamai saugi ir gerai stebima tiek ant žemės, tiek oro erdvėje. Tokią išvadą padarė Lietuvos kariuomenės vadas generolas majoras Valdas Tutkus po susitikimo su Baltarusijos karinių oro pajėgų vadu (KOP) generolu leitenantu Oleg Paferov. Jiedu sutarė tobulinti nuo 2003 metų veikiančią sutartį dėl telefono "karštosios linijos", kuria keičiamasi informacija apie orlaivių skrydžius abiejose šalyse.

V.Tutkaus teigimu, šis Baltarusijos kariuomenės pareigūno vizitas yra nesusięs su vienais ar kitais oro erdvės pažeidimais pasienyje. "Buvo aptartas bendradarbiavimas ir kai kurie ginčytini klausimai. Kalbėjome apie užfiksuotus pažeidimus ir apie tai, kaip padaryti taip, kad tokių pažeidimų nebūtų", - po susitikimo su O.Paferov sakė V.Tutkus.

Anot jo, Lietuva šiemet užfiksavo du pažeidimus, kai Baltarusijos orlaiviai įskrido į Lietuvos teritoriją, o, anot Baltarusijos KOP vado, Baltarusijos pusė per šiuos metus užfiksavo 17 pažeidimų, iš kurių dauguma buvo oro ba-

lionų ir zondų skrydžiai.

"Garantuot arba įtikint, kad nei iš mūsų, nei iš Baltarusijos pusės nebus jokių pažeidimų yra labai sunku, nes skraidymai vyksta. O iš mūsų pusės yra lengvoji ir sunkiai sukontroliuojama privati aviacija. Mūsų lakūnai atsisako įsigyti atsakiklius, kurie apsunkina darbus", - sakė V.Tutkus.

Anot O.Paferov, bus siūloma priimti Lietuvoje ir Baltarusijoje galiosiančią instrukciją, kurioje būtų numatyta, kad apie pakilimą bet kokio orlaivio turėtų būti informuojamos tiek Baltarusijos, tiek Lietuvos žinybos.

"Tokie pranešimai ir mūsų pusei, ir jų pusei duodų galimybę sugriežtinti kontrolę ir, jei įvyktų koks nors ginčytinas klausimas, mūsų ekspertai galėtų nedelsdami susitikti ir ginčą išspręsti", - sakė V.Tutkus.

Jis įsitikinęs, kad siena su Baltarusija yra pakankamai saugi ir gerai stebima. V.Tutkaus teigimu, per susitikimą aptartos priemonės padės užtikrinti dar geresnį saugumą ir sumažinti galimų pažeidimų skaičių.

Baltarusijos KOP genero-

las leitenantas O.Paferov, žurnalistų paklaustas, kaip atsitiko, kad į Lietuvos oro erdvę buvo pastebėti įskridę jo vadovaujamų pajėgų orlaiviai, sakė, kad jo vizitas į Lietuvą su tuo nesusiję. "Aš atvažiavau nei aiškintis, nei teisintis dėl į Lietuvą įskridusio mūsų lėktuvo arba atvirkščiai", - sakė jis.

Tačiau vėliau paaiškino, kad Lietuvos pareigūnų užfiksuoti Baltarusijos sraigtasparnių oro erdvės pažeidimai tegali būti "vizualinė apgaulė", nes jų esą nepatvirtina jokių radarų duomenys. O.Paferov Lietuvoje lankėsi Lietuvos KOP vado pulkininko Artūro Leitos kvietimu.

O.Paferov sakė, kad šis sraigtasparnis tikrino naujai Baltarusijos pusėje įrengtą naują radiolokacinį postą. Sraigtasparnis skraidė aplink ir šitaip buvo žiūrima, ar radarai reaguoja, tačiau orlaivis neįskrido į Lietuvos teritoriją. Birželio 19 dieną Baltarusijos KOP sraigtasparnis "Mi-8" dukart per vieną dieną mažame aukštyje įskrido į Lietuvos teritorijos gilumą Lazdijų rajone. Dėl šio pažeidimo Baltarusijai išsiųsta Lietuvos URM diplomatinė nota, į kurią dar negauta atsakymo.

Delfi

LIETUVAI IR JOS 2 KAIMYNAMS – 10 MLN. EURŲ

Lietuvos, Lenkijos ir Karaliaučiaus (Kaliningrado) pasienio regionų plėtrai iš Europos Sąjungos piniginių skirta 9,3 mln. eurų. Lėšos buvo patvirtintos šią savaitę Lenkijoje vykusio 7-ojo Lietuvos, Lenkijos ir Karaliaučiaus srities Kaimynystės programos jungtinio priežiūros ir valdymo komiteto posėdžio metu, pranešė Vidaus reikalų ministerija.

Šios programos tikslas yra visokeriopa pasienio regionų plėtra. Projektus iš dalies

finansuoja Europos regioninės plėtros fondas ir TACIS programa. Pasinaudojant parama bus vykdomi moksliniai tyrimai, gerinama investicinė aplinka, plėtojama ekologinė veikla ir turizmas.

Pareiškėjai iš Lietuvos, Lenkijos ir Rusijos nuo 2004 metais veikiančiai Kaimy-

nystės programai jau yra pateikę 484 jungtines paraiškas. Bendrasis ES finansavimas (apie 34,5 mln. eurų) patvirtintas jau 123 projektams. Programoje dalyvauja Lietuvos Alytaus, Marijampolės, Tauragės ir Klaipėdos apskritys. Aktyviausiai paraiškas teikia Alytaus apskrities pareiškėjai.

LGITIC

LIETUVIŲ RADIO PROGRAMA girdima pirmadieniais 9:00-9:30 val. vak. iš WPAT stoties 930 AM banga.

Dėl pranešimų ir skelbimų kreiptis dr. Giedrė Kumpikas, 82-32 Bell Blvd., Hollis Hills, NY 11427. Tel. (718) 776-1687. Fax: (718) 479-8923. E-mail: amberwings@mac.com

“Dirvos” novelės konkurse paskirta antroji premija

ŠEŠIOS DĖKAVOJIMO DIENOS

Valerija Lėgaudienė

Abraomui Kulviečiui, mirusiam 1545 m. birželio 6 d., atminti

“Lietuvos žemė liūdna dengia jo kaulus. Savo gabumais ir mokslais jis užsidėjo garbės vainiką”.

Iš epitafigos Karaliaučiaus katedroje

Ligonio lova buvo pastatyta prie plačiai atlapoto lango, nes sergantysis duso, gaudė orą ir vis skundėsi, kad nesą kuo kvėpuoti. O į kambarį griuvo pavasario žaluma, sumišusi su visokiais žiedų kvapais ir vėjukščio šnaresiu. Į vešlią sodų lapiją, kuri tarsi varvėte varvėjo žaliom sultim, jis žvelgė liūdnai. Akimirkom jam atrodė, kad ir jis yra tik menkas lapelis, bet ne tas pavasariškai sodrus, o sugruzdęs, rudens šalnų nuplikytas, regis, nuo menkausio oro kvėptelėjimo sučežęs ir, pabiręs rausvomis rūdimis, išsijos kur nors dirvonų raukšlėse.

Jau visą mėnesį – tą saldų gamtos atgimimo gegužį – jis. Abraomas Kulvietis, Karaliaučiaus universiteto profesorius, didelių mokslų vyras, glaustosi savo gimtajame Kulvos dvarelyje. Slegiamas tragingos negalios, bet prieštaraudamas blaiiviam protui, jis dar vis šaukiasi stebuklo. Pats įkyriai sau šnibždėjo: esi pasmerktas myriop, juk pats visa esybe girdi, kaip klastinga liga aižo, graužia ir išnarsto tą sudėtingą Dievo tvarinį – tavo jauną kūną. Bet vis dėlto laukė... O gal jį atgaivins palaiminta motinos ranka, kaip vaikystėje dabar kasdien glostanti jo galvą? Gal prikels iš patalo gimtųjų namų geroji dvasia, garbingos bajorų Adaičių giminės čia dar tebeklaidžiojančios dvasios? Bet ir vėl protas sakė: vargu, vargu... Gegužės pradžioj jis dar pėdinėjo saulės išbalintais takeliais, panašiais į motinos patiestas saulėje lino drobes, poilsui vis pasiramstydamas į gumbuotus obelų liemenis, o dabar, ak tu, Viešpatie, jo kūnas toks varganas, kad tik būtiniausio reikalo prispiertas vos beišsiropščia iš lovos, kuri savo pragarišku įkyrėjimu vis panašesnė į kietą karsto lentą. Nežiūrint į tai, ligonis napanikuoja: ligos kirvarpos dar neišakėjo išminties, neapnešė siaubo suodžiais jausmų, nesugrauzė valingos prigimties. Į burną mažai ką bėmė, tik šulinio gelmės vandeniu girdė kūno troškulį. Stropi slaugytoja dabar nenuleidžia nuo ligonio akių, baltu skudurėliu nuolat surenka ant jo lūpų iššokusius kraujo burbulus, išmestus staigaus kostelėjimo ar iš vidurių pakylančio žiaukčiojimo. Ligos išstumtas iš žmonių verpetingos kasdienybės, jis susikūrė kitą, nelaimėlio, gyvenimą - visas išėjo į praeitį. Išmūšė iš savęs dabartį, ateities iliuzijas: tik kūnas bebuvo dabartis,

o mintys – tos ratuotos bitelės – šmirinėjo praeities keliais takeliais ir lipdė prieš akis lyg saldų korį pragyventų metų paveikslą, kai jis, Abraomas Kulvietis, dar buvo sveikas ir linksmas. Guli kietai užmerkęs akis, bet taip ryškiai, lyg sakalo žvilgsniu, regį savo prabėgusias dienas. Lūpose išsižiebia maloni šypsena – juk tai šviesūs vaizdai! Išvysta save Europos universitetuose. Štai Liuveno universitete studijuoja antikinius rašytojus, mokosi graikų ir hebrajų kalbų pas garsųjį dėstytoją ir rašytoją Erazmą Roterdamių. O štai mintys jį nuneša į Vitenbergo universitetą, kuriam katalikams buvo uždrausta mokytis, ir klausosi ugningų bažnyčios reformatoriaus paskaitų, kuriose reikalaujama sutramdyti katalikų dvasininkų ir vienuolių godumą, dvasinį pasileidimą, kuriose siūloma, kad bažnyčia Dievo žodį skelbtų žmonėm tik gimtąja kalba, o ne lotyniškai. Patiko jam Liuterio reformų mokslas, ir jis tapo uoliu reformacijos skleidėju. Pagaliau jis, jau didžiai mokytas vyras, grįžta į Lietuvą – į Vilnių, pasiryžęs visomis galiomis šviesti savo tautą. Gerbiamo Lietuvos kanclerio Goštauto ir maloningosios karalienės Bonos paremtas, įsteigia Lietuvoje pirmą vidurinę mokyklą – kolegiją, o dėstyti pasikviečia užsieniuose aukštus mokslus baigusius bičiulius Stanislovą Rapolionį ir Jurgį Zablockį. Tai nepaprastai saldūs širdžiai prisiminimai. Išvysta save ir šventos Onos bažnyčioje sakantį pamokslus apie tikrąjį Dievo meilę ir reformacijos priešininkų tamsybę. Bet greitai šypsena išblykšta ligonio lūpose, nes vaizduotėn atplaukia liūdnas paveikslas: Vilniaus vyskupas Alšėniškis, tas aršiausias bažnyčios pertvarkymo priešas, išgavęs karaliaus Žygimanto Senojo leidimą, patraukė jį į bažnytinį teismą, grasindamas nusavinti tėvų dvarą, o tėvus įmesti į kalėjimą. Ir už ką? Kad pamoksluose kaltino dvasininkus už nutolimą nuo Dievo, kad norėjo išmokyti žmones bažnyčioje lietuviškai giedoti giesmes? Sunkiai atsidūsta ligonis, kai prisimena, kaip jo mokykla – tas vienintelis kultūros židinys – uždaroma, o jis pats ir jo bendraminčiai Stanislovas Rapolionis, Jurgis Zablockis turi bėgti iš Lietuvos į svetimus kraštus. Bet jam malonu prisiminti, kaip draugiškai jį priėmė Prūsijos Karalystės valdovas

Aštuntosios Dainų šventės Čikagoje choristų dalis. Šventė įvyko 2006 m. liepos 2 d. Illinois valstijos universiteto pastate.

Jono Kuprio nuotr.

kunigaikštis Albrechtas. Argi ne šis kunigaikštis jį paprašė universitete dėstyti graikų ir hebrajų kalbas? O, su koku įkvėpimu jis pasakojo tada studentams apie savo mylimiausią senovės graikų poetą Hoziodą, su koku džiugiesiu skaitė jo eiles! Kad ir tapo žymiu profesoriumi, kad ir mylimas Prūsijos valdovo, jis nebuvo čia laimingas – širdį tarsi rakštis panagėję nepaliaujamai baksnojo Lietuvos ilgesys. Kodėl jis čia, Karaliaučiuje? Kodėl tarnauja savo mokslu svetimiems? Ligonis įtempia visas atminties galias ir bando pažodžiui atkartoti ano savo laiško eilutes, rašytas karalienei Bonai. Ne, tai buvo visai ne laiškas, o prislėgtos dvasios aimana, pagalbos šauksmas. “Yra labai daug Jūsų pavaldinių lietuvių, kurie galėtų būti naudingi valstybei. Bet, mano likimo įbauginti, apsigyveno jie Vokietijoje. Maloningoji ponია, skaudu, kaip Dievą myliu, mums visiems, kad trokšdami dirbti saviesiems, dabar dirbame svetimiems... “O kiek jis gaudavo širdį gaudinančių laiškų iš Lietuvos! Išmintingi žmonės jį kvietė į Lietuvą ir prašė čia skelbti Dievo žodį lietuviškai. Kaip jį viliojo garbingasis didikas Mikalojus Radvila Juodasis! Ir jis ryžosi – 1545 metų pradžioje jiedu – neišskiriamieji Abraomas Kulvietis ir Jurgis Zablockis – nepaisydami persekiotojų grėsmės, skuba į Lietuvą didelių kultūros darbų dirbti. Ir kibo į darbą Vilniuje. Jiedu skuba bažnyčią atvesti į gimtąją kalbą. Pasišaukė draugėn Lietuvos šviesuolį Martyną Mažvydą, jie visi trys ir tesvajoja kuo greičiau išleisti pirmą lietuvišką knygą... Dabar ligonio širdy tarsi pasikartoja anų dienų džiugus virpesys, kaip jis vienas pirmųjų Lietuvoje imasi rašyti lietuviškai – verčia į gimtąją kalbą psalmes ir giesmes. Suplukęs, suprakaitavęs, padėjuodamas, paaimanuodamas, lyg koks grioviakasys po sunkia kastuvo našta, jis ieško

(Nukelta į 10 psl.)

(Atkelta iš 6 psl.)

DON CHOZĖ...

šachtos prižiūrėtojo, namus. Džiaugėsi, kad jau nebesiraus po žeme ir su savo sužadėtine dirbs parduotuvėje.

Mane priėmė labai draugiškai ir kaip netikėtą atvykėlį pakvietė prie stalo. O šeima ten didelė, svečių daug. Dviese su Juza neteko nė minutės šnektelti. O kaip gi tokią šventinę dieną išdrįsi užsiminti apie Veronikos tragediją? Kalbėjome apie Lietuvą, jos ilgesį, bet tik iš tolo, keliais sakiniais, net gimtojo sodžiaus vardo neištarėme.

Kitą rudenį į ateivių susijimą Juza atvyko jau su žmona ir vaizdavo didelį turtuolį. Išsipuošęs, cilindras ant galvos, prie liemenės kabo auksinė laikrodžio grandinėlė, smokin-go atlapai šilkiniai, ką ir bekalbėti – tikras amerikonas. Žmoną jis vadino pakeltu tonu – senjora Mileta, o toji į Juzą kreipėsi irgi ispaniškai – senjore don Chozė. Atrodė, kad jis jau nebemūsiškis žmogus.

Ir tada apie Šepečius, o tuo labiau apie Veroniką neišpuolė pasišnekti. Tik šokant “žilvitį” prasilenkdamas paklausiau:

- Ar negaila vandenynę paskandinto šaliko?

Bet don Chozė buvo gero-kai įkaušęs ir greičiausiai mano klausimo net nesuprato.

Vėliau ir aš primiršau Veronikos istoriją. Iš namų ėmė plaukti kitos šurprios naujienos. Prasidėjo Didysis karas. Argi suskaičiuosi kiek jis atnešė nelaimių ir kiek žmonių nuvarė į kapus. Kiekvieną iš mūsų palietė negandai. Et, geriau jų neminėt... Būdavo susirinkę būrin raminau, guodžiam vienas kitą ir svarstom, kaip vargstantiems jiems ten padėti? Vos baigėsi Pirmas pasaulinis karas, tuoj prasidėjo ir Antrasis, vargai ir kančios lapote lapojo ir klestėte klestėjo. Ir kaip bebūtų keista, paskenduolė Veroniką tėviškėje ėmė aukštinti ir liaupsinti, tik apie Juozelį nė žodžio.

Bet dabar, senatvėje, kai savos bėdos be didelių pėdsakų

nuslinko užmarštin, o sugrįžęs tėviškėn, štai, pasiramsčiuodamas lazda, kiutinėju po gimtąsias Anykščių apylinkes ir, užsiropšęs laiptais sustoju kalnelyje ties Antano Vienuolio kapu, mintys norom nenorom vėl vejas Veronikos Juozelį, senjorą don Chozė.

Kaip sakiau, Brazilijoje jis vedė šachtos prižiūrėtojo dukterį, liesą, perkarusią ir nė iš tolo nepanašią į Veroniką. Gyveno abu ir liko bevaikiai. Įsigijo patys nuosavą parduotuvę, praturtėjo, bet laimingi nebuvo. Juokdavosi jo kaimynai. Sako:

- Don Chozė triukšmauja, veja Miletą pro duris, o paskui bėga teisman taikytis. Mat turtas užrašytas senjoros vardu.

Pašalinis ką ten supaisysi šeimyninius kivirčius, bet žemiečių sueigas don Chozė pradėjo uoliai lankyti. Savo senjorą parodė tik pora kartų. Jis mėgo kirkinti jaunas senjoritas ir visada būdavo apygirtis. Su juo blaiviai, kaip su žmogum, man Amerikoje ir neteko pasikalbėti. Jis ir žuvo būdamas girtas.

Tuo kartu surengėm išvyką prie Amazonės. Pasitaikė giedra, karšta diena, o ties pusiauju saulė svilinte svilino. Mūsų autobusas sustojo džiunglėse, po medžiais atsikvėpti. Vieta graži, sulindom visi pavėsin. Vingiuoja upokšnis. Vėsu. Vieni užsi-geidė valgyti, kiti gerti, tretie dainuoti, o dar kiti snausti. Don Chozė gurkšnojo viski ir sumanė maudytis. Pasitaškė, pasimurkdė ir pasinėrė iki kaklo. Tik staiga – pagalbos riksmas:

- Oi, oi!

Manėm gal krokodilas jį užpuolė ar kokia gyvatė. Tvėrėm ginklus, bet veltui. Pasirodė, jog toje upėje knibždėte knibžda termitai kraugerės lervos. Ir nėr kaip jį paimti. Srovė neša tolyn. Ištraukėm tik kaulus. Nei karsto, nei vietos autobuse velionį namo vežti. Artimiausiam miestelyje nupirkom drobulę, suvyniojom ir palikom kapų sargo globoje. Ten nuvykusi senjora Mileta ir palaidojo jį. Taip aš atsisveikinau su žemiečiu, Veronikos Juozeliu.

(Atkelta iš 9 psl.)

ŠEŠIOS DĖKAVOJIMO...

prasmingiausio ir gražiausio gimtojo žodžio, o suradęs pasidžiaugia, tarsi sunkų akmenį būtų nuo pečių nusimetęs. Tegu lietuvis bažnyčioje giedos lietuviškai! Ypač džiaugėsi pavykusi giesmės “Malonus dėkavojimas” vertimu. Ją šimtąkart skaitė ir giedojo, rodė Jurgiui Zablockiui ir Martynui Mažvydui, ir visi trys giedojo, gėrėjosi gimto žodžio skambesiu.

Bet deja, deja! Likimas pakišo koją – neilgai tegalėjo taip darbuotis- tik kelis mėnesius... Šiandien viskas baigta: nutolo Vilnius, užgeso įkvėpimo aistros. Guli jau turbūt mirties patale, nebėr jėgų šaukštui iki burnos pakelti. Kas atsitiko? Rodos, nieko, tik pertraukė vėsūs pavasario skersvėjai. Juo gydytojai kruopščiai triūsė prie jo, tuo sveikata vis labiau nyko, geso, kol iš jo, jauno žmogaus, nebeliko nieko daugiau, kaip kūno griuvėsiai ir troškimas grįžti atilsui, tikriausiai amžinajam, į gimtąją Kulvą. Gėla varstė jo kūną, kai motina, suklupusi prie jo patalo, veik kasdien ūbavo vis tą patį ir tą patį:

- Kam, sūnau, sugrįžai iš tu Karaliaučių? Ten buvai sveikas, linksmas, visų godotinas. Ten buvai didelis žmogus... O čia, Viešpatie, daug kas tavęs ne kentė. Jautė mano širdis – tave nunuodijo priešininkų pasamdyti daktarai. Kam sugrįžai, vaikelį, kamsugrįžai? Ar pamiršai, kaip tave persekiojo? Pražudė tave, vaikeli! Pražudys ir Jurgį Zablockį, ir Martyną Mažvydą...

- Motinėle, aš- lietuvis, aš Lietuvai norėjau dirbti. Nenuuodijo, mane Dievas panoro pasiimti. Taip, kaip Stanislovą Rapolionį prieš dvi savaites pasiėmė Karaliaučiuje... Aukščiausiasis mudviem tik tiek laiko atseikėjo...

Jis tikėjo ir netikėjo motinos įtarinėjimais. Ne, ne, argi kas drįstų nusidėti Dievui – nunuodyti žmogų? Bet prisiminęs, kaip reformacijos priešininkai ujo jį ir jo tėvus, kaip gąsdino

Rapolionį, Mažvydą, pajusdavo abejonių maudulį: o gal motinėls žodžiai teisūs? Gal nebemokėjo kitaip manimi atsi-kratyti? Bet šitaip anuos apkal- tinus, imdavo bruzdėti jo sąži- nę, ir vėl jis sau tvirtindavo: ne, tai ne nuodai, tai jį pasiima į aną pasaulį visagalė Dievo ranka.

Taip, šiandien jis tikrai jau supranta, kad Dievas jį pasiima: nužydėjo, nukukavo gegužis, o stebuklo nebuvo... Ką čia ir bekalbėti, jis nebegali pakelti savo rankų: guli jos pamestos ant patalo lyg dvi medinės perdžiūvusios kultuvės. Jau prisivaikščiojo ir praeities takeliais, moka savo praeitį atmintinai, kaip eilėraščių. Akivaizdu – gyvybė ka- bo ant ploniausio siūlelio. Ne, skausmai jo nekamuoja, regis, Dievas jam mielaširdingas. Tik vis dažniau jį pasigauna tiršta ir dusinanti tamsos upė: jis dar bando plasnoti rankomis ir kojomis, bet negali niekaip įsi-remti į sūkuringai plaukiančią besrovę juodą masę. Paskui juodosios dulkės pasiekia jo burną, nosį, užlipdo akis. Jis dūsta, springsta, ir nespėjęs surikti, o gal ir surinka, lyg akmuo sminga tamsos gilybėn, ir juodoji upė laužydama, svaidyda- ma jį, uždususi ir bejausmį, pri- slegia lyg akmeniu pačiame ak- los tamsybės dugne. Nežinia po kurio laiko tamsos verpetai iš-linguoja jį į šviesą, apsunkusi ir suvokiantį, kad savo kūno, dabar sunkesnio jau už visus pasaulio akmenis, nebeprikels iš patalo be svetimų rankų. Tik akys – tie kūno žiburiai – dar žvelgia ir mato, tik žodžiai – tie kūno varpai – dar skamba, ir sąmonė – ta palaimintoji kūno dvasia – dar viską supranta ir atpažįsta. Dėl tos tamsybės upės jis ir skuba. Laikas atsi- sveikinti, padėkoti, pasakyti, nes šitie tamsos verpetai greit jau nebeišmes ant gyvenimo kranto. Ir ko gi sėdėtų ant lovos iš Vilniaus atsibeldęs Jurgis Zablockis? Ko gi jis, galvą pa- narinęs, graudenasį, jei ne dėl atsisveikinimo? Kodėl vis gai- lesnis motinos balsas? Dėl ko vis daugiau žmonių stoviniuoja aplink jo lovą?

Birželio 1 diena

Ligonis žvilgsniu kviečia Jurgį Zablockį.

- Ką, Abraomai?

- Jurgi Zablocki, paimk ma- no ranką ir laikyk. Tegu mano žodžiai pereina pas tave ir pa- siekia tuos, kuriems bus skir- ti... Už suteiktą paramą ir visas geradarystes dėkavoju malon- ingajai karalienei Bonai, Lie- tuvos kancleriui Goštautui, ba- jorui Radvilai Juodajam, Euro- pos universitetų dėstytojams ir profesoriams, išmintingajam poetui Erazmui Roterdamie- čiui...

Ligonio balsas mainosi, vir- pa vidinio drebulio kapojamas.

- Jurgi, paskaityk man He- ziodą...

Zablockis ima nuo lenty- nėlės Heziodo knygelę “Darbai ir Dienos” ir, pasilenkęs prie ligonio veido, graikiškai skaito: “*Tas už mus protingesnis, kurs galva savąja gyvena, Tajį taipogi protingu menu, kuris kito paklauso...*

Tą, kurs pats neišmano nei kitų patarimo

Paisyt nenori, laikyki netikėliu irgi benaudžiu...”

Jurgis skaito gražiai, iškil- mingu balsu, kol išvysta, jog ligonį jau pagavo tamsos verpe- tai, o slaugytoja rodo ženklą visiems išeiti.

Birželio 2 diena

- Jurgi Zablocki, laikyk ma- no ranką... Dėkavoju moky- čiausiam Karaliaučiaus profe- soriui amžinatilsį Stanislovui Rapolioniu už gražiai lietuviš- kai išverstas giesmes... Pa- šnibždėk man iš lotynų kalbos jo išverstą giesmę “Christe gui lux est dies – Kristus yra dienos šviesa”.

Vėl lenkiasi Zablockis prie ligonio veido ir tyliai iš popie- rėlio skaito:

Garbe buk amžinam Devui Tėvui

Ja sunui Jesui Christui

Ir su dvase sargu dušiu,

Ant amžinoiu amžiu. Amen.

Birželio 3 diena

- Jurgi Zablocki, nepaleisk mano rankos... Dėkavoju tau, kad buvai man kaip brolis, kad taip gražiai išvertei į gimtąją

Lietuvos prez. Valdas Adamkus už nuopelnus Lietuvai operos solistui Algirdui Braziui Dainų šventės metu įteikia valstybinį apdovanojimą. Kairėje – Lietuvos Generalinis konsulas Arvydas Daunoravičius.

Jono Kuprio nuotr.

kalbą giesmę “Litanija naujai suguldyta”. Pagiedok man “Litanijos” žodžius...

- Ir lenkiasi Zablockis, ir šnibždom gieda:

Apgink tu mus tava ranka

Nog piktibiui įjr kek greka,

Nog kariaujima įjr kovu,

Nog ugnis vandens įjr mara

Saugok tu mus sunus sava...

Birželio 4 diena

- Jurgi Zablocki, klausy- kis... Dėkavoju Lietuvai, kad priėmė mūsų darbus ir meilę. Prašau atleidimo, idant taip trumpai tetarnavome ir lietuviš- kos knygos neišleidome...

- Zablockis bando paguosti merdintįjį:

- Abraomai, mes negalėjo- me, buvome kankiniai... Norė- jome dirbti Lietuvai, bet mus išvijo svetur. O juk tiesa buvo mūsų pusėje. Ji, Abraomai, bu- vo ta mūsų geroji tiesa...

-Taip, Jurgi, tiesa yra mei- lė... Lietuvai, žmogui... Ben- dražygi, broli, kai užges mano gyvybė, skubėk į Vilnių, išgel- bėk Martyną Mažvydą nuo per- sekiojimo. Tegu tas gabus ir poetiškos sielos žmogus pasi- traukia į Karaliaučių, tegu prie kunigaikščio Albrechto glau- džiasi... Atiduok Mažvydui mūsų lietuviškąsias giesmes... Martynas išleis pirmą lietuviš- ką knygą, jis sugebės... Įdės

knygon ir mūsų išverstas gies- mes...

Birželio 5 diena

Ligonis šaukiasi motinos.

- Motinėle, pridėk savo ran- ką man prie lūpų, noriu pabu- čiuoti... Dėkavoju už paleidi- mą ant svieto, išauginimą, išlei- dimą į mokslus... Dovanok, kad per mane kentėjai persekio- tojų pažeminimą...

- Sūnau, sūneli! – motina krenta ant ligonio krūtinės. – Nepalik manęs...

Bet sūnų jau nešė tolyn aklosios upės verpetai, ir jis nebegirdėjo motinėls balso.

Birželio 6 diena

- Kas yra mirtis, Jurgi Zab- locki?

- Niekas nežino, Abraomai, niekas...

- Mirtis, Jurgi, yra uoliausia teisuolė: ji pas visus ateina... Kur ji mane padės? Kur nuves?

- Iš gyvųjų Lietuvos į miru- siųjų Lietuvą nuves, Abraomai. Gyvieji tave atmins, mirusieji mylės...

- Prieikit, žmonės, arčiau, laikykite mane... aš krentu į tamsą... laikykite... pašvieskite žvakėmis... giedokit man lietu- viškas giesmes... Zablockio, Rapolionio ir mano “Malonų dėkavojimą”... Jurgi, padėka- vok Martynui Mažvydui, kai jis išleis lietuvišką...

“LIETUVIŲ TAUTOS – LIETUVIŲ KALBOS LIKIMAS”

Dr. Algimantas Liekis

VI.

Vyriausybės pirmininkas, lenkų grafas J.Sierakovskis (Sierakowski) 1812 m. liepos 14 d. net oficialiai paskelbė, kad Lietuva prisijungia prie Lenkijos.

Pralaimėjus Napoleonui, Rusijos caras Aleksandras I lyg tai buvo linkęs leisti atkurti Lie- tuvos Didžiąją Kunigaikštystę. Rietavo kunigaikščiui Mykolui Kleopui Oginskiui caras buvo

pavedęs parengti ir Kunigaikš- tystės konstituciją. Bet ta žinia buvo labai sujaudinusi visus lenkų nacionalistus, jų atstovą J.Čartoriskį, Vilniaus universi- teto rektorių J. Sniadeckį ir ki- tus, kurie dar labiau ėmė steng- tis sulenkinti kraštą, skelbdami, kad caras, jei ir atskirtų Lietuvą nuo Lenkjos, tai tik todėl, kad greičiau surusintų, supravosla- vintų ir Lietuvą, ir Lenkiją. Bet

mirus carui Aleksandrui, užge- so ir viltys, kad Rusija gerano- riškai leistų atkurti LDK, kurią, kaip minėta, iš tikrųjų jau buvo prazudę patys Lietuvos valdan- tieji, įjungę ją Lenkijos sudėtin.

Po prancūzmečio daugiau- sia kuratoriaus J. Čartoriskio ir rektoriaus J.Sniadeckio pastan- gomis lotynų kalba buvo galuti- nai išstumta iš universiteto ir jo žinioje esančių mokymo įstaigų ir įvesta lenkų kalba. Prieš tokį lenkinimą mėgino kiek protes- tuoti Žemaičių vyskupas Juoza- pas Arnulfas Giedraitis, bet su- laukė kitų sulenkėjusių vysku- pų, kunigų, taip pat Vilniaus universiteto pasmerkimo. Mi-

nėtasis rektorius lenkintojas J. Sniadeckis apie 1815 m. parašė J. Čartoriskui, kad "... apie tą vyskupą (J.A. Giedraitį – A.L.) nieko gero negaliu pasakyti..."

Visur vykdytas lenkini- mas, nors pridengtas patrio- tizmu, Katalikų Bažnyčios gynimu. Tai žadino tautinės są- vimonės nepraradusių lietuvių, pirmiausia žemaičių universi- teto studentų ar jau ir tarp jį bai- gusiųjų, protestą prieš lenkus Tarp tokių buvo universiteto sekretorius Kazimieras Kantri- mas, kilęs iš Šiluvos bajorų, bū- simasis istorikas Simonas Dau- kantas, Dionizas Poška, Jokū- bas Šimkevičius, poetas Simo-

nas Stanevičius, Kajetonas Zabi- tis ir kiti, kurie ir sudarė univer- sitete labai veiklią žemaičių gru- pę, 1816 m. ėmusią leisti laikraš- tį "Gatvės žinios", įsteigė slaptą "Nenaudėlių" draugiją, kuri kri- tikavo to meto negeroves, ragino domėtis Lietuvos istorija, lietu- vių kalba, įsteigti Vilniaus uni- versitete lietuvių kalbos katedrą, mėgino atskirti ir lietuvius ma- sonus nuo lenkų, įkurti atskirą jų ložę – "Uolaus lietuvio", kuri imtųsi dirbti Lietuvai naudingą darbą. Žemaičių intelektualų mėginimui atsiskirti nuo lenkų, kelti lietuvių kalbos svarbą griežtai prieštaravo lenkai Var- šuvoje.

(Bus daugiau)

RENGINIŲ KALENDORIUS

RUGPJŪČIO 13 d., sekmadienį, 12 val. Lietuvių klubo tradicinė gegužinė Amerikos italų vietovėje, 29717 Euclid Ave., Wickliffe, OH.

SPALIO 28-29 dienomis rengiama dailininkės Nijolės Palubinskienės paroda ir Aldonos Stempužienės CD “Pasakų sakalas” pristatymas Dievo Motinos Nuolatinės Pagalbos parapijos auditorijoje.

LAPKRIČIO 12 d. nuo 11:30 iki 3:30 v.p.p. – Šv. Jurgio parapijos rudens šventė.

Labai laukiam

NAUJŲ *DIRVOS* SKAITYTOJŲ

Visi išeivijos lietuviškieji laikraščiai susirūpinę, kad metai iš metų prenumeratorių skaičius mažėja. Vyresnieji pamažu išmiršta, akių ir kitų sunkių ligų kankinami nebegali skaityti, o jaunieji, kad ir labai raginami, nuo lietuviško laikraščio tolsta.

Sunkiau ir sunkiau su naujų, pajėgių bendradarbių telkimu. Sunkiau ir su redaktorinio darbo mokačių suradimu.

Lietuviškieji laikraščiai vien iš prenumeratos mokesčių išsiversti negali. Skelbimų, kurie išlaiko šio krašto angliškuosius laikraščius, tautybių leidiniai mažiau begauna. *Dirvai* tik nuolatinių skaitytojų siunčiamos aukos padeda galą su galu sudurti ir laukti kas bus kitais metais.

Vilties Draugijos valdyba – *Dirvos* leidėjai visas tas bėdas apsvarsčiusi nutarė, nuo dabar iki 2006 m. rugpjūčio 21 d. praveisti naujų skaitytojų telkimo vajú.

Nauji skaitytojai, kurie patys užsisakys ar artimieji jiems užsakys, už *Dirvą* metams (JAV ir Kanadoj) moka tik 40.00 dol.

Mieli, ilgamečiai *Dirvos* skaitytojai, rėmėjai ir lietuviškos spaudos mylėtojai, talkinkite mums. Užprenumeruokite *Dirvą* savo artimiesiems ne tik čia, Amerikoje, bet ir Lietuvoje ar kur kitur gyvenantiems oro paštu 115.00 dol.

Jei žinote asmenų, Jūsų kaimynystėje ar ir toliau gyvenančių (JAV ar Kanadoje), kurie *Dirvos* neskaito, atsiųskite jų adresus. Mes jiems pabandysime *Dirvą* kuri laiką siųsti nemokamai, kad jie pilnai su laikraščiu susipažintų ir jį pamėgtų.

Taip, bendromis jėgomis, per ilgesnį laiką, gal sutelksime kelis šimtus naujų *Dirvos* skaitytojų ir tuo žymiai palengvinsime *Dirvos* tolimesnį leidimą. Padėkite mums tą *Dirvos* stiprinimą atlikti be dejavimų ir verkimo, o su geros pagalbos draugiška talka.

Čia, šio pranešimo pabaigoje, spausdiname atkarpą, kurią lengva iškirpti, užpildyti ir mums atsiųsti.

Dirvos leidėjai

Pavardė ir vardas
Nr. ir gatvė
Miestas..... ValstybėZip
Tel. numeris
**Jei siūlote Dirvą siųsti susipažinimui, įrašykite siūlo-
mojo adresą:**
Pavardė ir vardas
Nr. ir gatvė
Miestas..... ValstybėZip

DIRVAI AUKOJO

LDK Birutės dr-a,
Los Angeles, CA 200
N.Juškėnas, Clev. Hts., OH 100
N.Kersnauskaitė, Euclid, OH . 100
R.Sakienė, Glendale, CA 100
R.Bužėnas, Henderson, NV 80
M.Gureckas, Palos Verdes CA .. 80
P.Dirda, Oak Lawn, IL 76
P.Girnys, Anglija 50
G.Pauliokonis, St. Pete., FL 50
J.Balbatas, Cleveland, OH 45
S.Korius, Santa Monica, CA 45
A.Mažeika, Marina DelRay, CA. 45
J.Smulskis, Lima, OH 45
D.Furmonavičius,
Nottingham, England 33
A.Barulis, Brockton, MA 30
J.Bernot, Union, N.J. 30
J.Cukuras, Chicago, IL 30
V.Janulaitis, Oak Lawn, IL 30
V.Mažeika, Park Ridge, IL 30
E.Sinkys, Santa Monica, CA 30
E.Vilkas, Valencia, CA 30
V.Čekanauskas, Westlake, CA .. 26
B.Flynn, Madeira, OH 26
R.Gricius, Agoura Hills, CA 26
J.Linartas, Winter, Park, FL 26
J.Šimonis, Santa Barbara CA 26
K.Tautvydas, Greenbank, WA .. 26
S.Abraitis, Garrettsville, OH 25
P.Buchas, Oak Lawn, IL 25
T.Bukaveckas, Chicago, IL 25

S.Gedgaudienė, Clev. H., OH ... 25
S.Knistautas, Cleveland, OH 25
V.Miškinis, Cleveland, OH 25
E.Sakas-Sluder, Centennial, CO. 25
J.Šiaučiūnas, Cicero, IL 25
P.Švarcas, Oceanside, CA 25
K.Tirva, Glenview, IL 25
A.Tumas, Simi Valley, CA 25
V.Apanius, Chesterland, OH 20
J.Ardys, Fairview, PA 20
A.Bimbiris, Boise, ID 20
E.Čeičys, Parma, OH 20
B.Kremeris, Orland Park, IL 20
M.Mikonis, Richmond H., OH . 20
E.Šilgalis, Willoughby, OH 20
R.Šležas, Dorchester, MA 20
D.Sodeika, Torrance, CA 20
A.Stempužis, Cleveland, OH 20
A.Vaitiekaitis, Canton, MI 20
S.Džiugas, Oak Lawn, IL 16
V.Gilyš, Sun City, CA 16
H.Gontar, St. Louis, MO 16
J.Limantas, Braintree, MA 16
E.Norkus, Waterbury, Ct..... 15
V.Staškus, Redford, MI 15
N.Karaša, Ormond B., FL 15
J.Maurukas, S. Pasadena, FL 15
M.Pažemėnas,
Rancho Palos Verdes, CA 14
N.Levenson, Pikeville, TN 11
R.Aidis, Bethesda, MD 10
H.Armanas, Ellicott City, MD .. 10
A.Balas, Richmond Hts., OH ... 10
V.Beleckas, Sunny Hills, FL 10
R.Česonis, Webster, NY 10
V.Černius, Glendale, CA 10
J.Cinkus, Downers Grove, IL ... 10
A.Lūža, Cleveland, OH 10
A.Grushnys, Wichita, KS 10
P.Jokubka, St. Petersburg B, FL . 10

V.Kamantas, Grand Rapids, MI. 10
J.Mačiulaitis, Sunny Hills FL ... 10
B.Navickas, Lemont, IL 10
V.Plečkaitis, Richmond H. OH.. 10
J.Radvenis, Los Angeles, CA ... 10
V.Rugienius, Livonia, MI 10
B.Siliūnas, Clarendon Hills, IL . 10
G.E.Žemaitis, Cleveland, OH ... 10
V.Žiedonis, Wlby Hills, OH 10
M.Hudgins, Cleveland, OH 8
H.Bagdonas, Oak Lawn, IL 6
F.Jakaitis, Miami Beach, FL 6
L.Jurkūnas, Countryside, IL 6
J.Laucė, Loveland, CO 6
R.Senelis, Livonia, MI 6
A.Velička, Chicago, IL 6
F.Baldauskas, Cuyahoga F., OH .. 5
A.Barzdukas, Falls Church, VA .. 5
A.Česnavičius,
Richmond Hts., NY 5
A.Jančiukas, Coldwater, MI 5
F.Jaras, Chesterton, IN 5
G.Karsokas, Cleveland, OH 5
O.Ralys, Cleveland, OH 5
B.Valiukėnas, Dearborn, H., MI . 5
A.Vytuvis, Woodhaven, NY 5
L.Švelnis, Needham, MA 4
S.Šimoliūnas, Detroit, MI 4
E.Vengianskas, Lakeside, MI 4
J.Yurkus, Etobicoke, Canada 4
V.Melinis, Brick, N.J. 3
M.Kriščiūnas, Canton, MI 1

*Visiems aukotojams
nuoširdžiai dėkojame*

LAIŠKAS REDAKCIJAI

LIETUVOS PREZIDENTO ANTANO SMETONOS PASISAKYMAS APIE VYKSTANČIUS Į AMERIKĄ

Išeivijos lietuviai yra gana vykusiai informuoti apie atvykstančius tautiečius į Ameriką uždirbti pinigų, gerai pagyventi ir grįžti į tėvynę praturtėjus.

Vieniems laimė nusišypso, uždirba daugiau, tačiau visi prisimena tėvynę su dainos žodžiais: *Ten tėvynė daug gražesnė, juoda duona daug garesnė.*

Lietuvos nepriklausomybės pradžioje, prezidentas Antanas Smetona įdomiai pasisakė apie iš Lietuvos išvykstančius į Ameriką laimės ieškoti.

“Kaime ima stigti darbininkų nebe vieniems dvarams; jų nebeužtenka ir vidutiniams ūkininkams. Nematyti suaugusių jaunų vyrų: jie beveik visi Amerikon išvykę.

Miesto žmogui, retkarčiais teapsilankančiam kaime, taip keista ten atrodydavo.

Seniau matydavai daug jaunų žmonių dainuojant ir juokaujant.

Kas gi dirba žemės ūkio darbus. Tikrai sakant, nėra kas juos dirba. Žiūrėk, lauke traukia arklą dar tik trečią vasarą

mintas kumeliukas. Reikalas verčia kinkyti darban prieauglį, kaip tą kumeliuką.

Trūkstant darbininkų sodiečiai ūkininkai kitaip išsiversti negali. Gaila jam dvielgio kumelio vežiman kinkyti, dar labiau gaila savo vaikui krauti nepakeliama našta, kurią vilkdamas gali patrukti.

O vis dėlto emigracija eina ne mažyn o didyn ir nematyti galo kada kitaip virs. Bent pusė emigrantų palikusių užjūryje dingsta mūsų kraštui.”

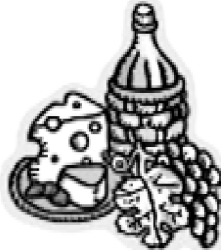
Grįžtant į šių laikų realybę, šio straipsnio autorius pažymi, kad tie lietuviai emigrantai su savo veikla ir darbais įnešė didelę gerovę Amerikos gyvenime. Jų atliktais lietuviybės darbais didžiuojasi visa Lietuva.

Daugelį tautiečių likimas nubloškė toli nuo tėvynės. Amerika jiems daug kuo padėjo surasdama nišą pasireikšti ir uždirbti. Tačiau, kur bebūtume ir ką beveiktume, negalima užmiršti to, kas mus vienija – lietuviškų šaknų, lietuviybės, lietuvių kalbos, Lietuvos valstybės.

Yra faktas, kad seniau atvykusieji lietuviai Amerikoje įkūrė bažnyčias, parapijas, draugijas, lietuvių laikraščius, meno organizacijas. Jie Amerikos politikoje vaidina didelį vaidmenį. Lietuvių veikla ir toliau turi būti papildoma, kad Lietuvos vardas ir veikla niekuomet nebūtų užmiršta svetingoje Amerikoje.

Vytautas Šeštokas

Patria Imports

*We Sell Koldunai
Gourmet Deli Meats & Breads
Imported Condiments & Foods
Wines, Beer & Waters
Candies, Gifts and More!
794 East 185th St. • 216-531-6720*

SPORTO ŽINIOS

LENGVOSIOS ATLETIKOS

VARŽYBOS CLEVELANDE

2006 metų metinės lietuvių lengvosios atletikos varžybos numatomos š.m. rugsėjo mėnesio antroje pusėje, Cleveland, Ohio. Varžybos numatoma vykdyti vyrų, moterų ir visose veteranų, jaunimo ir vaikų klasėse.

Preliminarinė dalyvių re-

gistracija, nurodant apytikrų dalyvių skaičių bei amžių iki š.m. rugpjūčio 25 d. šiuo adresu:

Algirdas Bielskus, 34251 Ridge Rd., Apt 408, Wilmoughby, OH 44094, Tel 440-833-0545. Fax: 216-481-6064, e-mail: Vytautas@VPACCT.com.

Tiksli varžybų data bus pranešta artimiausiu laiku. Po preliminarinės registracijos bus pateikta varžybų programa ir visos kitos detalės.

Varžybas rengia Clevelando LSK "Žaibas". Visi sporto klubai ir pavieniai lengvaatlečiai kviečiami dalyvauti. Visais varžybų reikalais prašome kreiptis į A. Bielskų.

ŠALFASS inf.

LAUKO TENISO PIRMENYBĖS ČIKAGOJE

2006 m. Š. Amerikos lietuvių lauko teniso pirmenybės įvyks 2006 m. rugpjūčio mėn 25, 26 ir 27 dienomis, Oaklawn Park District, Racquet, Fitness & Gymnastics Center, 10444 South Central Ave., Oaklawn, IL 60453 (Čikagos priemiestis). Turi lauko ir vidaus aikštes.

ŠALFASS-gos Centro valdybos ir lauko teniso komiteto pavedimu, pirmenybės vykdo Čikagos lietuvių lauko teniso klubas, Vytautas Balčiūnas, pirminkas.

Programa: vienetai – vyrų atvira klasė (35 metų arba neriboto amžiaus), moterų (neriboto amžiaus), vyrų senjorų (35-49 m.) vyrų senjorų (50-64 m.) ir vyrų veteranų (65 m. ir vyresnių). Dvejetai – vyrų, moterų ir mišrūs (amžius neribotas).

Klasifikacija – pagal žaidėjo amžių 2006 m. rugpjūčio 25 d. Programa gali būti praplėsta ar suglausta po išankstinės registracijos, atsižvelgiant į žaidėjų skaičių bei amžių.

Išankstinė dalyvių registracija – iki rugpjūčio 15 d. imtinai, šiuo adresu: Vytautas Balčiūnas, 128 S. Stone Ave., La Grange, IL 60525, mob. tel. 708-288-4531. E-mail: vytautas404@yahoo.com.

Papildomas ryšys: Eugenijus Kriščiūnas, ŠALFASS lauko teniso vadovas, tel. 416-225-4385. E-mail: eugenekrik@rogers.com.

Dalyvių skaičius neapribotas visose klasėse. Kiekvienas žaidėjas gali dalyvauti ne daugiau kaip 3-se rungtyse. Mokestis bus nustatytas vė-

liau, atsižvelgiant į dalyvių skaičių ir varžybų programos apimtį.

Dalyvauti kviečiami visi lietuvių kilmės žaidėjai. Priklausomybė ŠALFASS privaloma. Registracija gali būti priimama ir varžybų dieną, jei vietos ir laiko sąlygos leidžia.

Apytikris tvarkaraštis: Rugpjūčio 25 d., penktadienį, nuo 1:00 val. p.p., šeštadienį – nuo 9:00 val. r., sekmadienį – pagal reikalą.

Platesnės informacijos gauti sporto klubai bei kai kurie žaidėjai, pagal turimus adresus.

Visais varžybų veikalais kreipkitės į Vytautą Balčiūną.

ŠALFASS lauko teniso komitetas,
ŠALFASS centro valdyba

JOE JUREVIČIUS – VĖL "SPORTS ILLUSTRATED" PUSLAPIUOSE

Amerikietiškojo futbolo žaidėjas Joe Jurevičius vėl pakliuvo į JAV prestižinio sporto žurnalo "Sports Illustrated" puslapius. Per ilgametę savo sportinę karjerą, pradedant nuo rungtyniavimo Penn State universiteto komandoje laikų, čia jis "svečiavosi" jau ne vieną kartą.

Nors J. Jurevičius nėra tokio lygio žaidėjas, kaip prieš jį buvę mūsų tautiečiai Johnny Unitas (Jonaitis) ar Dick Butkus, tačiau ir Joe pasiekimai yra verti dėmesio.

Liepos 17 d. "Sports Illustrated" laidoje įdėtas ilgokas Richard Hoffer rašinys, pavadintas "Home, Where the Heart Is". Jame rašoma, jog J. Jurevičius buvo patenkintas, turėdamas galimybių žaisti stebint savo šeimos ir draugų būriui jo pamėgtoje Clevelando "Browns" komandoje.

Čia aprašoma sportininko vaikystė, jį išsivajodavo apie šią komandą vaikščiodamas su savo tėvu po Lakeland Community College aikštyną, kur "Browns" komandos vyrai treniruodavosi. Tos svajonės dar labiau išaugo, kai Joe pateko į Lake Catholic High School, o vėliau – į Penn State universiteto futbolo rinktinės.

Straipsnyje nurodoma, kad J. Jurevičius yra vienas iš ne daugelio žaidėjų Amerikoje, kuris per 9 profesionalaus žaidimo metus atstovavo net trims "Super Bowl" rungtynia-vusioms komandoms ir vieną kartą tapo pasaulio čempionu.

Šis 1974 m. gruodžio 23 d. Clevelande lietuvių šeimoje gimęs vyras jau 1998 m. buvo pakviestas New York "Giants" klubą antrame rate (25-uoju numeriu). Vėliau Joe perėjo į Tampa, FL., klubą, su kuriuo 2003 m. laimėjo čempionatą (beje, tada Joe turėjo žaisti su skaudančia širdimi, kadangi jo pirmagimis sūnus Michael gimė nesveikas ir mirė, išgyvenęs tik 10 savaičių). Paminima ir trečioji J. Jurevičiaus komanda – Seattle "Seahawks", su kuria šio sportininko kontraktas baigėsi šių metų kovo mėnesį. Tuomet Joe ir buvo pakviestas įsijungti į gimtojo miesto Clevelande ekipą, apie kurią visą laiką svajojo.

Žurnalo straipsnyje iškeliamas mūsų tautiečio didelis lietuviškas nusiteikimas, minima išstatuota Vytis ant jo rankos (Vyčio ženklas puošia ir jo sūnaus kapą), dalyvavimas lietuvių klubo veikloje bei tautinių papročių paisy-

mas. Čia rašoma, kad šiemet J. Jurevičius pirmą kartą yra numatęs švęsti Kūčias kartu su savo jauna šeima (su žmona Meagan J. Jurevičius augina 2 metų dukrelę Caroline). "Kalėdų išvakarių šventė su tik žuvies patiekalais yra pats svarbiausias įvykis lietuvių kalendoriuje", - paaiškinama rašinyje, nurodant ir lietuvišką šios šventės pavadinimą.

Edvardas Šulaitis

P.S. TIRE Inc.

Complete Front End Service

481-5397

New and used Tires, Brakes, Shocks, Struts, Mufflers, lube oil and Filter

• Buy any 4 tires and receive a P.S. Tire Hall

OPEN

Mon.-Fri.: 8 am to 6 pm

Sat.: 8 am to 4 pm

866 E. 260 th St.

Cleveland, Oh. 44119

Paul Stefanac

Jeigu planuojate pirkti arba parduoti namą, prieš priimdami galutinį sprendimą apsilankykite šiose interneto svetainėse, arba paskambinkit

LINUI MULIOLIUI - 216-387-3204

linas@fixlerrealty.com

www.ClevelandHousingMarket.com
www.LyndhurstOhioHomes.com
www.Euclid-Homes.com
www.Richmond-Heights-Homes.com
www.MayfieldHomes.net
www.Pepper-Pike-Homes.com
www.SouthEuclidHomes.com
www.Beachwood-Ohio-Homes.com
www.FixlerRealty.com

Fixler Realty Group, Inc.
Linas Muliolis - Mob. Tel. - 216-387-3204

JAKUBS AND SON

Laidojimo Įstaiga

William J. Jakubs Sr.
William J. Jakubs Jr.
Kenneth Schmidt
Barbara Jakubs Schmidt

Licenzijuoti direktoriai ir balzamuotojai

936 East 185th Street Cleveland, Ohio 44119
36000 Lakeshore Blvd. Eastlake, Ohio 44095

Telefonas: (216) 531-7770

Laidotuvių koplyčia erdvi, vėsinama, teikianti jaukią atmosferą rūdiesio valandoje. Didelė alkūnė automobiliams pastatyti.

TAUPA

LITHUANIAN CREDIT UNION

SAVI PAS SAVUS

KVIEČIAME VISUS Į TAUPĄ

Telefonas (216) 481-6677; El. paštas TAUPA@AOL.COM
767 EAST 185th Street CLEVELAND, OHIO 44119

DARBO VALANDOS :
Antradienį, trečiadienį ir ketvirtadienį 9:00 v.r. - 4:00 p.p.
Penktadienį 9:00 v.r. - 6:00 p.p.
Šeštadienį 9:00 v.r. - 12:00 p.p.
Sekmadienį 11:00 v.r. - 12:00 p.p.

KIEKVIENA TAUPOMOJI SĄSKAITA IKI \$100,000 YRA APDRAUSTA (NCUA)